

Naša emigracija mora da svim svojim snagama podiže dvije osnovne stvari: organizaciju i štampu.

ISTRRA

Bez organizacije naša emigracija ne bi značila ništa... Ali i organizovana, a bez dobre štampe, ne bi značila mnogo.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSkih EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

»ISTRRA« izlazi svakog tjedna u petak. — Uredništvo i uprava nalaze se u Zagrebu, Masarykova ulica 28. II. — Broj čekovnog računa 36.789. Pretplata: Za cijelu godinu 50 Din; za pol godine 25 Din; za inozemstvo dvostruk; za Ameriku 2 dolara na godinu. — Oglasi se računaju po cjeniku.

„SLAVENI BOJKOTIRAJU TALIJANSKU ŠKOLU“

Trst, novembra 1932. Fašističko glasilo za tršćansku pokrajinu »Il Popolo di Trieste« u svom broju od 23. novembra donosi jedan neobično interesantan članak pod naslovom: »La scuola in cifre« — »Diminuita frequentazione in campagna«. U tom članku fašistički list iznosi statistiku o broju školske djece u Trstu i okolici danas i pred ratom.

Najprije su upoređeni brojevi učenika u svim školama Trsta i okolice bez razlike za selo i grad. Godine 1923-33 upisano je u sve te brojne općinske škole 21.584 djece. Godine 1928-29 bilo je u tim školama 21.839 djece. Znači, da je ovih posljednjih godina broj školske djece općenito pao, što je loš znak. Godine 1912-13, to jest jednu godinu pred ratom broj školske djece u svim školama Trsta i okolice bio je 21.239 (samo osnovne škole).

Medjutim mnogo su interesantnije one cifre, koje se odnose specijalno na broj školske djece u seoskim školama u tršćanskoj okolici, koje »Popolo« nazivlje »scuole in campagna«. Taj dio članka u »Popolu« donosimo u prevodu: »Godine 1912-13 seoske škole (scuole di campagna), u ono vrijeme djelomice talijanske, a djelomice slovenske — brojile su 6140 upisane djece, ubrojivši ovamo i 100 učenika škole Lege nazionale u Svetom Križu, koja je sada općinska škola. Godine 1932-33 u svim tim školama, koje su sada sve talijanske ima 4998 djece. Broj je pao dakle za 1142 djece. Koji je tome uzrok? »Pad radjanja jači je u gradu nego u predgrađu, a u selima gotovo se i ne opaža taj pad. Kako to dakle, da je pad školske djece pao baš u tim seoskim zonama oko Trsta, gdje je obvezatnost pohađanja škole bila uvijek gotovo religiozno poštovana? »Zar je možda tome kriv bojkot ili izbjegavanje škole? »Ili možda postoje tajne škole? »Da postoje u tršćanskoj zoni tajne škole to je moguće, jer bivšim slavenskim učiteljima i svećenicima ne manjka sloboda potrebna da u svojim kućama okupljaju djecu da je uče »privatno« i »familiarno«. Na visovima Krasa i predgrađima Trsta, zaraženim »allogenizmom« (?) te bi tajne škole bile drugorodne škole.

»Opadanje u broju učenika u školama po selima ne opaža se samo u uporedbi ovogodišnjeg broja s godinom 1912-13, nego i onda, ako se uporedi god. 1932-33 sa g. 1928-29. Godine 1928-29 polazilo je seoske škole oko Trsta 5200 djece, Prama 1912-13 te je godine broj školske djece bio u opadanju za 940 djece. Od 1928-29 do 1932-33 to je opadanje poraslo na 1142, pa čak ni onda, kad se učenici osnovne škole pribroje učenicima opetovnica i šegrtskih škola, kojih ima 753. — ne doseže se broj učenika seoskih osnovnih škola 1912-13.

»Broj djece u osnovnim školama u gradu bio je 1912-13 15.244, godine 1928-29 iznosio je taj broj 16.639, a 1932-33 16.586. Za grad, i ako nema porasta, pad u broju učenika nije baš tako velik (53 učenika manje nego 1928-1929) a to se može eventualno i protumačiti time, da sve više djece polazi privatne škole. Opadanje školske djece u gradskim školama ne zabrinjuje, ali zabrinjuje ta pojava u seoskim školama.

»Iznijeli smo, kaže »Popolo«, — dvije mogućnosti, koje bi mogle da razjasne taj pad u seoskim školama: bojkot od strane porodice, koje su nepopravljivo protivne obnovi starog (?) nacionalnog (?) stanja na Krasu — ili pak postoje tajne škole. Ali te tajne škole mogle bi biti samo upotpuna postojećih talijanskih škola, a nikako njihova zamjena. U jednom i u drugom slučaju bile bi protuzakonite, a oni, koji drže takve škole u opasnosti su da ih stignu teške posljedice. Kako neomaltuzianizam (opadanje radjanja) nije još zarazio selo, moglo bi se tumačiti opadanje školske djece u seoskim školama i ovime: iz sela emigrira pučanstvo bilo u druge krajeve Italije, bilo u Jugoslaviju. U ovom posljednjem slučaju Država ne bi gubila ništa, nego bi naprotiv ovo opadanje moralo biti čak pozdravljeno kao »dobro došlo«, jer bi u tome bio dokaz, da je »moralna bonifikacija« našeg Krasa počela da funkcioniše.

Donosimo ovaj karakterističan članak fašističkog lista »Popolo di Trieste« i skoro mu ne bi trebalo komentara, jer će svaki razuman čitatelj lako i bez ikakvog napora iz njega moći da stvori sasvim ispravne zaključke. Ti zaključci mogli bi se reasumirati sasvim u kratko u ovo par riječi: Julijska Krajina pod Italijom nalazi se u zaštoju na svim linijama, pa i u školskom pitanju. Nije istina ono, što inače u svim svećanim prilikama školski proveditor Mondino ističe, da je naime Italija na školskom polju preporučila Julijsku Krajinu; 1912—

SLOMLJENI, BOLESNI VRAĆAJU SE IZ TAMNICA...

NEKOLIKO AMNESTIRANIH

Trst, novembra 1932. — Fašistički režim »smilovao« se ipak nekolicini između stotina naših sunarodnjaka, koji su osuđeni u posljednjih nekoliko godina na tamnicu. Da se ne bi reklo, da je »amnestija« jedna velika laž i da se zaslijepe oči narodu, pušteno je ipak i nekoliko naših političkih kažnjnika na slobodu. Ovih dana došli su iz zatvora: Ante Iveša, bivši tajnik »Političkog društva Edinost za Istru«, koji je bio osuđen na 5 godina zatvora, a bio je u zatvoru 3 godine.

Angelo Kukanja, student iz Trsta, koji je bio zajedno s Ivešom i drom Vratovićem osuđen na 4 godine zatvora, a bio bi morao da ostane u zatvoru još godinu dana; Viktor Krašna, koji je bio osuđen na 5 godina i bio je u zatvoru već 4 godine, te mu je manjkala još godina dana do pune kazne;

Slavko Bevk, koji je bio osuđen na 3 godine, a bio je u zatvoru već dvije godine; Jernej Luznik, osuđen na 4 godine, a bio je u zatvoru već dvije godine; Vilim Sfiligoj, (brat dra Sfiligoja, koji je također u zatvoru), bio je osuđen na 5 godina, a bio je već u zatvoru 3 godine.

Iz konfinacije su se vratili: Dr. Dorče Sarđo, zubar u Trstu, iz Gorice, koji je bio konfiniran godine 1928 na pet godina i bio bi inače ostao u konfinaciji do zime 1933.

Dr. Josip Dekleva iz Materije, odvjetnički koncipijent, koji je bio osuđen također na konfinaciju od 5 godina koncem 1928. Roman Pahor, student, koji je bio osuđen na konfinaciju od 5 godina zajedno s Deklevom i Sarđočem.

Zupnik Ivan Rejec i Filip Terčelj, bivši duhovni vodja goričkog Alojzijeviša, vratili su se također iz konfinacije. Zupnika Rejca su dovezli koncem oktobra automobilom u Ajdovščinu, gdje je bio doveden pred sud pod optužbom, da je (još prije konfinacije) »priredjivao večernje sastanke na koje su dolazili članovi i članice Marijine družbe. Osuđen je bio na mjesec dana zatvora i 2000 lira globe. Poslije procesa su zupnika Rejca pustili, tako da se više nije morao vraćati u konfinaciju. Sada se nastanio u Podgori.

Svi oni, koji su se vratili iz zatvora i konfinacije nalaze se pod strogim policijskim nadzorom, koji im zapravo ne bi ni trebao, jer su većinom zdravstveno sasvim slomljeni. Očekuju se još nekovi, koji bi morali biti amnestirani.

PETER NARDIN IZ VRTOJBE AMNESTIRAN.

Vrtobja novembra 1932. Iz zaporov se je vratio domov Peter Nardin, ki je bio osuđen na 10 let ječe radi protifašističnega delovanja. Imenovan je bil deležen amnestije, ki mu je prinesla vsaj delno svobodo. Toda kakšno? Vsak dan se mora trikrat javiti pri političnih oblasteh! To je — amnestija! (Mos).

VRNILI SO SE IZ ZAPORA.

Tolmin, 20. XI 1932. Pred par dnevi se je vrnila iz zapora v Gorici Marija Rejec. Bila je zaprta pet tednov, radi nekega političnega sumničjenja. Tudi Jernej Luznik se je vrnil. On je bil v Rimskem procesu obsojen na pet let, a je sedaj pomiloščen.

Fantje iz Ljubrije so še vedno zaprti v Gorici, nihče ne ve kaj bo z njimi in tudi ne kaj je pravi vzrok aretaciji. Vojašnica pod Bogatinom je močno utrjena, ima strelske line in je okoli ograjena z močno hodočo žico. Sedaj delajo tudi novo veliko kasarno v Tolminskih Ravnah, pod Skrbino.

VRNIL SE IZ EMIGRACIJE IN JE OBSOJEN NA TRI LETA JEČE...

Strmec pri Postojni, novembra 1932. Dan na dan se sliši, da se naš fantje vraćajo domov, ker mislijo, da jim bo prizanešeno vsled amnestije. Toda malokdo izmed onih, ki se vrnejo po težkih dnevih lakote je tako srečen, da se veseli vsaj slonca.

Tako se je pred kratkim vrnil Jožef Jeriček, doma iz Strmca, star 22 let, sin gostilničarja. Predno se je vrnil domov se je obrnil na italijansko oblast s prošnjo za vrnitev, ki je bila ugodno rešena. Ko pa se je že pred kakim mesecem vrnil domov,

so ga že po treh dneh aretirali in sedaj je bil obsojen na tri leta ječe in 3.000 lir globe. (Mos).

JOŠ JEDAN, KOJI SE DAO ZAVESTI AMNESTIJOM

Vratio se iz inostranstva i dobio dvije godine i sedam mjeseci zatvora!

Trst, novembra 1932. — Onih dana, kad se najavljujvala amnestija u povodu desetogodišnjice fašističkog režima, »Istrra« je sasvim ispravno upozoravala emigrante, neka se ne usudjuju, zaneseni amnestijom, na povratak u Julijsku Krajinu, jer bi mogli nastradati. Nekoji se nisu na to obazirali, pa su ipak pokušali da se vrate i nastradali su. Možda je najteže nastradao baš Milan Prunkl, 22 godišnji mladić, iz Škofelj u Vremskoj dolini. On je bio u emigraciji. Bio je bez posla i u očajanju povodom amnestije odlučio je da se vrati kući. Ali u zao čas. Došao je doma i bio je odmah uhapšen, te je dobio dvije godine i sedam mjeseci zatvora, a osuđen je i na veliku novčanu kaznu.

ARETACIJA BLIZU MEJE

Trst, novembra 1932. Blizu Podkraja v Hrušici so karabinerji pred dnevi ustavili 22-letno Julijo Bajčevo iz Vipave in jo aretirali, ker ni imela istovestne izkaznice niti kakih drugih dokumentov. Odvedli so jo na karabinjersko postajo, kjer je baje izpovedala, da je hotela zbežati brez potnega lista v Jugoslavijo in je v Podkraju iskala osebo, ki bi ji pokazala pot skozi gozdove. Pridržali so jo v zaporu, naslednjega dne pa oddali sodišču.

ODVEDEN V ZAPORE KER JE VPRAŠAL KOLIKO MOŽ BI LAHKO STANOVALO V NOVI KASARNI

Podbrdo, novembra 1932. Ko se je pred nedolгим časom Primožev Peter iz Petrovega brda vrnil domov iz Tirolskega kjer je delal, je razgovarjajoč se z nekim miličinskim dejal, da so zgradili lepo vojašnico. V nadaljnjem pogovoru ga je vprašal koliko mož bi lahko stanovalo v njej. Na to vprašanje je bil Peter odveden v zapore.

Kako žalostno je postalo pri nas! Z nikomur ne moreš in ne smeš več govoriti, nič vrašati nič vedeti. Pred teboj kopljejo jame za volaške naprave, zidajo stavbe, namenjene najrazličnejšim vojnim potrebam. Vse delajo z mrlično naglico na našj zemlji, tik naših domov. In mi se obračamo med samimi postojankami in utrdami, bodisi političnimi, bodisi vojaškimi. Mimo teh pa moramo hoditi, kot da bi imeli zavezane oči in zamašena ušesa, kot da bi bili brez razuma — vsaj navidez.

Res, neznošno je postalo življenje v zadnjih letih. In četudi bi imeli zagotovljeno človeku primerno življensko eksistenco bi bilo težko! (Mos).

KAKO SMO »PRAZNOVALI« DESETLETNICO NA GORIŠKEM

Grahovo, novembra 1932. Ob priliki praznovanja desetletnice fošistične vlade, so črnosrajčniki preskrbeli tudi pri nas primerno slavlje.

Iz Gorice je prišel okrožni ravnatelj »Balille«, in izrekel je dolgi govor, katerega so se morali, prisiljeni, udeležiti vsi obrtniki naše občine, uradniki pa so itak sami Lah, ter seveda otroci osnovnih šol iz Podbrda, Hudajužine, Stržišk, Nemškega Ruta in Temeljina. Vsaka škola je prišla s svojo »trikoloro«. Gospod ravnatelj je z duhovitimi besedami pripovedal koliko dobrega je že naredila Italija za nas odkar nas je »osvobodila«. Z glatkim govorom, kakršnega je zmožen samo Lah, nas je prepričeval, da če se danes tu ali tam kdo upira fašizmu je le zato, ker še ne more verovati v srečo, ki nam jo je prinesla »la grande e gloriosa« Italija s tem, da nas je rešila izpod avstrijskega jarma, pod katerim smo ječali sto in stoletja. Nadalje nam je dokazoval, kako nas je Italija dvignila, posebno v desetletju fašizma, moralno in ekonomsko. Opeval je delo fašizma, slikal nam lepo bodočnost, katero nam je leta zasigural s svojim velikodušnim in vztrajnim delom!

Res je, mnogo nam je prinesel fašizem: laške šole in otroške vrtnice, vespolno vojaških naprav in utrd, izpraznjenje naših domov, brezštevilna novih davkov, posebno občinskih, brezposelnost in bedo predvsem pa zakon za zaščito države, kateri neusmiljeno biše dan za dnem po naših hrbtih, vsled katerega je dnevno kdo izmed naših obsojen na desetletja ječe ali iznanstvo. Vse to in še kaj, je delo desetih let velikodušne fašistične vlade! (Mos).

GENERAL CRISTINI PREDSEDNIK SPECIJALNOG TRIBUNALA ODSUPIO

Trst, novembra 1932. — Već od nekog vremena general Cristini nije više šef Specijalnog Tribunala. Došao je u sukob s vrhovima fašizma i odstupio je. Dugo se to sakrivalo i s nekih se strana nastojalo da Cristini ostane i dalje predsjednikom tog fašističkog političkog suda. Mussolini se naime boji, da Cristini previše zna, pa bi mu mogao škoditi. Poznato je naime, da je Cristini bacao osude najteže naravi bez ikakvog obzira na zakone onako kako je želio Mussolini. Cristini je tako po nalogu Mussolinija osudio na smrt Vladimira Gortana i četvoricu naših heroja od Bazovice. A osudio je i moga druge naše sunarodnjake i talijanske antifasiste. Medjutim, aferu nije bilo moguće urediti i Cristini je napokon i službeno skinut sa svog položaja. Fašistički su listovi ovih dana objavili, da je Cristini iz »ličnih razloga« predao demisiju i da je njegovo mjesto predstavljen generalni konzul milicije Antonio Tringalli, koji je do sada bio potpredsjednik Specijalnog Tribunala. On nije mnogo bolji od Cristinija, to smo mogli opaziti po rezultatima nekoliko procesa, kojima je on i do sada, kao zamjenik Cristinijev, predsjedao.

DESETLETNICA FAŠIZMA IN ŠOLA

Trst, novembra 1932. Poleg ostalih velikih slavnosti, ki so jih prirejali fašisti za desetletnico, so imela tudi šole ob tej priliki 10 dni počitnic. Fašizem se predstavlja res kot neomejen oblastnik v vsem s svojo političko močjo in meša v to svojo politiko vedno, povsod in ob vsaki priliki tudi šolo, kot ljudsko tako tudi srednje in višje šole. Pozabiti ne smemo, da se taki prazniki vrste dan za dan, tako, da so jih že vsi siti. Veliko vprašanje je kakšna bo ta, pod fašizmom vzgojena generacija in kakšne posledice bo to prineslo za kulturo Italije. Vsekakor bo to nekaj kar bo več, kot na višini dvatisočletne tradicije. Zavedati pa se moramo da politika, posebno pa enostranska, kot je fašistična nikoli ne bo dvignila šol. (Mos).

PISMO IZ ŠKOFELJ V VREMSKI DOLINI

Kdo ne pozna lepe Vremške doline, z lepimi vasicami in skrbno obdelanim poljem ter veselimi ljudmi? In kdo ne pozna naših trt, ki nam dajejo vremščino? Malo je kisle, a kljub temu nas nikoli ne spravi v slabo voljo. Kdo še ni slišal zvonov tam od fare in videl trune veselih ljudi, lepih deklet in postavnih fantov, kdo ni slišal njihovih veselega vriska in lepega petja?

Včasih so se dekleta pripravljale, da bodo plesale s svojimi fanti prvi ples. Kakšno razpoloženje in kakšno veselje. Saj pri nas smo vedno bili veseli in plesali smo, plesali pa vedno in večkrat kar na obeh konceh fare. Toda čič.

Prej leti že je udarilo med nas! Vasi so se jele izpraznjevati; fantje in dekleta so odhajali v Ameriko, da si tam poiščejo nov dom. In od takrat je vedno slabše in slabše.

Zgradili so sicer nove naprave pri premogokopu pod Britofom. Toda za naše ljudi je le malo mest in še ta so težka. Kaj bi govorili dalje.

Ječe so tudi vzele več fantov. Tako so pred kratkim zaprli Milana Prunka, 22 let starega mladeniča, ki se je vrnil iz Jugoslavije. Obsodili so ga na dve leti in sedem mesec ječe! (Mos).

DIVAČA JE PUSTA IN PRAZNA...

Divača, novembra 1932. Vas je za nas pusta, prazna! Uradništvo je vse laško, da ne štjeemo one s stražnice. Fantov ni več, dekleta se udajajo Lahom. Zelo žalostno je moralno stanje. Vzgoja! Dvatisočletna kultura se žiri!

Pred kratkim je komisija pregledala popravljeno cesto Trst—Divača. Seveda: slavnosti, razsvetljava in zastave — brez tega pri fašizmu ne gre! Cesta ni bila še izročena prometu. (Mos).

»SLAVENSKI SVEĆENICI PROTIV TALIJANSKIH PHELATA U GORICI«

Dva interesantna dokumenta iz godine 1601

Trst, novembra 1932. — Pod gornjim naslovom donosi tršćanski »Il Piccolo della sera« od 12. novembra dva pisma, koja su nadjena u vatikanskom arhivu i to u tajnom vatikanskom arhivu, a našao ih je arhitekt Antonio Lasciac bey, strastveni istraživač historije. Ta dva pisma bila su upućena kardinalu di S. Giorgio, a u njima se iznosi, kako se slavenski svećenici u Goričkoj bune protiv talijanskih prelata i nastoje, da ih maknu iz tog kraja. »Piccolo« s velikim zadovoljstvom objavljuje ta dva opširna pisma i na koncu kaže, da su gorički građani i svećenici Talijani kroz stoljeća vodili borbu licem u lice s prepotentnim slavenskim svećenstvom i tek poslije svjetskog rata savjetstvi su se bar djelomično modifikovale.

1913 više je naše djece polazilo školu nego danas. Naš narod je — kaže »Popolo« sam — religiozno poštivao oblatnost škole. Danas — kaže opet »Popolo« — drugorodna sela bojkotiraju školu: Zašto je bojkotiraju, to »Popolo« dobro zna; Iстина je i to, da broj školske djece pada i zato donekle, jer se Slavenci iz Julijske Krajine iseljuju. No,

da će to pridonijeti temeljitoj »bonifikaciji« Julijske Krajine, to se fašizam vara. Karakterističan je ovaj članak tršćanskog »Popola« naročito ako se uporedi s velikim člancima o školi, koje su taj list i »Piccolo« donosili povodom desetogodišnjice fašizma, a koji su bili sasvim drugačije intonirani.

V ITALIJANSKIH JEČAH

Trst, novembra 1932.

Zadnje čase smo brali v dnevnem časopisu daljša ali krajša poročila o izomozni amnestiji v Italiji. A časopisi popolnoma molčijo o tistih, ki bodo kljub amnestiji ostali po ječah in v konfinaciji.

Položaj političnih jetnikov je v fašističnih ječah obupen in vsak dan prihajajo žalostna poročila o njih težki usodi.

V Civitavecchji so v zadnjem času zbrali v tamkajšnje centralno ječo okrog 200 političnih jetnikov antifašistov, ki so se prej upirali po raznih ječah mučenju ječarjev.

Njih položaj je bujši od položaja navadnih zločincev. Ječarji postojajo s »političnimi« z vsvo surovostjo in okrutnostjo, da se tako prikupljajo fašistični vladi. Vsako leto se jim slabše godi in že zmanjkuje povsod prostora za nove »pošiljke« izrednega fašističnega tribunala, ki deluje brez odnora proti vsem nasprotnikom fašizma. Število političnih jetnikov znaša že okrog 5.000 in tudi ječe v Italiji poznajo »stanovanjsko krizo«.

Jetniki morajo živeti v nezdravih prostorih, dobivajo slabo hrano. Živijo v samotnih celicah, ne dajo jim zaposlenja in jih mučijo na vse načine. Razpasla se je jetika v teh nezdravih luknjah, v katerih mora propasti še tako trdna in odporna narava.

Edino pravico, ki so jo imeli »politični« je bilo dovoljenje čitanja časopisov in knjig. Toda za časa izomoznega procesa proti Bonoveju in Sbardelottiju, ki so ju obsodili in ustrelili junija t. l., je fašistična vlada izdala nalog vsem upraviteljem ječ, da morajo preklicati jetnikom dovoljenje čitanja knjig in časopisov, ki so jim jih prej pošiljali v ječe sorodniki in prijatelji. To je zanje bujšje kot pomanjkanje zraka in hrane. Knjige in časopisi so jim bili vsaj v tolažbo in pozabljenje žalostne njihove usode, da jim niso misli otopele in razum opešal. V začetku so mislili jetniki, da je ta naredba samo časasna — tekom procesa, toda od takrat naprej niso več dobili ne knjig, ne časopisja. V obupu so začeli z gladovnim stavkami.

V Civitavecchji so najbolj neustrašni in odporni dolgo stradali, a ves njih trud je bil zaman. Njih krik ne pride izpod zemeljskih duplin. Kulturna Evropa se ne zmeni zanje, raje slavlj fašistične uspehe in trdi, da je Mussolini mož po »božji previdnosti«. Večji del političnih jetnikov je v ječah že od leta 1926, in to radi zločinov, ki jih izredni zakoni iz letošnjega oktobra navajajo kot take z retroaktivno veljavo. Zločini obstojajo v tem, da so bili »zločinci« časnikarji, poslanci sindikatni organizatorji opozicije. Na taj način je posebni tribunal izrekel stotletja kazni.

Amnestija bo osvobodila le malo kaznjencev, ker se nanaša povsem na navadne zločince in politični »zločinci«, so po večini

tako kaznovani, da ne pridejo pri amnestiji vpoštev. Saj poznamo velikodušnost posebnega tribunala, ki obsodi vsakega, krivega ali nedolžnega ki pride v njegove krepplje, na 10 do 30 let ječe. Vsi takozvani voditelji opozicije in delavstva bodo ostali kljub amnestiji v ječah in to ravno najbolj aktivni ljudje delavskih strank in združenja »Giustizia e libertà«.

Tudi za emigrante je amnestija zelo majhnega pomena, ker jih je le malo pomiloščeni, denarne kazni pa itak ostanejo in te so zelo visoke. Tako se bo le malo kdor vrnil iz inozemstva, ker so notranje razmere Italije obupne.

Še nikdar ni bilo tako hude gospodarske krize kot je danes; reči moramo, da je polovica prebivalcev v Italiji brezposelnih, v ostalem pa ne zaslužijo toliko, da bi mogli spodobno živeti. In še mora puščati del svojega zaslužka fašistom v obliki raznih davkov in prispevkov, da zamore fašistični režim rediti poldrugi milijon in več parasitov v državni službi in fašistovski organizaciji. Letošnja zima bo v Italiji strašnejša kot dosedanje, zato boče fašizem za vsako ceno uničiti svoje nasprotnike, ki ogrožajo njegov obstanek.

Toda glavna skrb fašistične vlade je deset milijonov italijanskih izseljencev v inozemstvu, ki so skoraj vsi sovražniki fašizma. Mussolini se boji vojne in bi rad imel v svojih vrstah pri bodoči vojni tudi emigrante, ki pa se ne zanimajo za Mussolinijeve napoleonske težnje. Treba je torej najti novo demagoško parolo, za morebitno vojno nevarnost in združiti vse nacionalne elemente.

Italijansko časopisje je v zadnjem času začelo peti »novo« pesem: Italija je preobljudena in revna, potrebuje novega prostora, nove zemlje za svoje ljudi. Saj je dosti bogatih držav in kolonij, ki imajo malo prebivalstva. Pozivljajo tudi emigrante in grupe antifašistov, da se pridružijo temu narodnemu pokretu. Tako bočejo ustvariti med emigracijo grupe nekakih narodnih socialstov, ki so objavili svoj program »Problemi del Lavoro« (D' Aragona, Rigola in tovariši), ki imajo svoj dnevnik v Ženevi.

Verjetno je, da bo iskal Mussolini notranjih zaveznikov doma in med emigracijo z isto neženinranostjo, ki jo ima pri izbiranju svojih zaveznikov v inozemstvu.

Teško mu bo uspelo ta manever, če ga bo poizkusil, ker je notranji odpor protifašistični, gospodarski in politični samovladi zelo hud.

Upamo, da bodo različni protesti po vsem kulturnem svetu nekaj zalegli, ker fašizem, ki ubija s fizično-moralnimi mukami elito delavstva in bojenikov za svobodo in pravico, se mora prej ali slej zrušiti.

(Mos.)

PISMO IZ ŠT. PETRA NA KRASU

Št. Peter na Krasu, novembra 1932. Preteklo nedeljo je pogorel del gospodarstva poslopja posetniku in bivšemu večletnemu županu košanske občine Jakobu Dolganu iz Volč nad Košano. Kako je nastal ogenj, ni znano. Ko je hlapec po večerji pogledal po živini v hlevu, je zapazil skozi »trahtar« ogenj v seniku. Takoj je alarmiral domače in vaščane. Toda, bilo je že prepozno, ker se je ogenj v seniku hitro razširil. Komaj so odgnali govejo i živino iz hleva, že se je zrušil strop.

Ker ni šel že nekaj tednov nihče na senik in je le-ta bil ves čas zaprt je sklepati, da je bil ogenj podtakjen.

Škoda je velika, posebno še, ker je Dolgan ostal brez vsake krme za živino, in ker je imel na seniku shranjen ves pridelek.

Leta 1920. je zgorel posestniku Dolganu isti del gospodarstva poslopja ter je na pogorišču sezidal nov hlev in senik, pa so tudi tega objeli in upepelili ognjeni plameni!

Št. Peter sledi s zidanim vojašnic. Il. Bistrici. Imamo že tri nove vojašnice, moderno urejene in opremljene.

Delo na Dulah pri Neverkah napreduje z »amerikansko« hitrostjo. Pravijo, da bodo sezidali nič manj kot 40 poslopij. Material razlagajo na vojaški postaji, ki so jo nalašč zato zgradili na prosti Št. Peter—Košana (Trst). Povsem tajne namene te gradnje si vsak drugače tolmači. Čudno je, da so si za to veliko kolonijo izbrali prostor ki je brez vode in jo morajo dovažati tudi za zidanje. Potrebne ceste bodo po končanih delih uredili, za enkrat so pa še vse zahtevane bližnje vasi bodo v zvezi s to gradnjo dobile v kratkem električno razsvetljavo.

Naši ljudje, katerim so oblasti vzele zemljišča za razne javne državne in vojne naprave, niso do danes prejeli nikakega plačila ali odškodnine. Tako rešuje fašistovski režim gospodarsko vprašanje naših kmetovalcev!

(Mos.)

ŽIVLJENJE OB PIVKI

Iz Zagorja — pri Št. Petru na Krasu, novembra 1932. Zima trka na pivška vrata. Takoj po vojni smo tudi pri nas preživljali zlata leta v nadomestilo za one teške, medvojnne dneve, ko je bilo stradanje pri naš udomačenju. A med vojno nismo čutili pomanjkanja denarja in se niso kopičili dolgov na naše domove.

Naša Pivka je kraška kotlina, pusta, brez rodovitnih njiv in travnikov. Pri nas nimamo sadnega drevja, kot ga imajo v Brkinih, pri nas nimamo rodovitnih njiv kot jih ima Zg. Pivka okrog Postojne tudi brajd nimamo, kot jih imajo v Vremski dolini.

Vzporedno z jugoslovansko mejo, eno do dve uri oddaljen od nas leži gozdni pas Snežnika. Gozd! Tam je pela naša sekira od jutra do večera, teden za tednom, mesec za mesecem, vsa leta po vojni. Nadoknadili

TOLMIN NI ITALIJANSKI IN NE BO NIGDAR!

Tolmin, 22. XI. 1932. Zadnje čase se večkrat sliši da se je Tolmin zelo potujčil, in tudi laški časopisi so prineli cel seznam oseb ki so v zadnjem času pristopile v fašjo. Da ne bo javnost napačno poučena, moramo povdariti, da so Tolminci, brez par izveškov kremeniti značaji, da je to rod Tolminskih puntarjev, rod ki kljubuje in bo še kljuboval tuicu, ki ga hoče vničiti. Osebe ki so zadnji čas pristopile v fašjo so povečini priseljeni Italijani, kot vsi take »branže«, ki so dobili pri nas vsi službe, od cestnega pometalca pa do podeštata. Res je med njimi tudi par domačinov, kateri pa so bili primorani vpisati se radi službe. Oglejmo si, kdo so ti novo pečeni fašisti? Buanovita, Daronco, Tazagotti, Tavaro, Pampanin itd. so sami pristni priseljenci. Cullino, Cranich, Trusiniach itd. so sami Benečani, pa tudi oni le po sili fašisti, ker drugače bi se bili že zdavnaj vpisali.

Izmed domačinov so: Jakob Bravničar, Rajmond Vogrič, Rafael Fon, vsi trije občinski uslužbenci, nadalje Viktor Vogrič, uradnik pri »Montu«, Ciril Šavli, kmetijski učitelj, Mario Montanari (Gorjanov) je tako že prodana duša, verni drug svojega svaka vulgo »Krupca« iz Ljubinja, Silvo Cazafura je trgovec. Radi koncesije bi se upisal tudi k Turkom, ima pa tri sestre ki se že dolgo ogledujejo po oficirskih laških suknhaj No Bog z njimi... Tudi Pepi Carli je zraven. Ubogi »Pepi«, kateremu ni mar drugega kot svoja družinica in pa da včasih upihne življenje kakemu zajčku. Makuc je Goriča, ravnatelj »Monta« v Tolminu, tak fašist, da Bog pomagaj.

Kje je pa Augustino Negro, trgovec, ki je pred vojno v Radovljici na Gorenjskem opeko nosil? On je pristni Italijan in vnet fašist, ima pa prav rad mlade deklice. No, iz zapora, kjer bi moral po zakonu sedeti vsaj nekaj let so ga izvlekli. Sprejmite ga vendar nazaj v svoje vrste, saj je vendar ves vaš!

Po vsem tem sledi, da Tolmin še dolgo, dolgo ne bo fašistovski, in da bojo še mnogo jeze prestali razni »Matijčki«.

KRIZA TALIJANSKOG PAROBRODARSTVA, NAROČITO TRŠČANSKOG

Trst, novembra 1932. — Več smo u jednom od prošlih brojeva opiširno javili o teškoj krizi, koja bje talijansko parobrodarstvo, a naročito smo se osvrnuli na teško stanje, koje vlada u koncernu »Italia«, u kojem je apsorbirano i tršćansko parobrodarsko društvo »Cosulich«. Radi teške finansijske krize došlo je bilo i do demisije uprave. Opet je morala priskočiti u pomoć vlada, da ne doživi blamažu, jer bi slom parobrodarskog društva »Italia« bio uistinu najveća blamaža za Mussolinija. On je nalme htio, da se »Italia« formira. Na posljednjoj glavnoj skupštini izabrana je nova uprava i jedno je odgovornije mjesto dobio ipak jedan Cosulich. U prijašnjoj su upravi tršćanski brodovlasnici bili naime izgurani sasvim u pozadinu. Vlada je dozvolila »Italiji« da smije izdati neke nove privilegovane dionice i tako povisiti svoj kapital. Kako se kaže imalo bi se izdati 250 milijuna tih novih dionica. Ali da će se stanje talijanskog, naročito tršćanskog parobrodarstva, time popraviti, gotovo je isključeno. Kad se potroši ta svota, što onda? Kakvo mišljenje imaju burzijanci i kapitalisti u Italiji o talijanskim parobrodarskim društvima, najbolje se vidi po ovim ciframa: Cosulicheve dionice pale su u posljednje dane od 80 lira na 27. A ne stoje bolje ni genoveška društva koncentrirana u »Italiji«: Lloyd Sabaudove dionice pale su sa 250 na 82, a dionice Navigazione Generale Italiana sa 500 na 145...

IZAZOVNA FAŠISTIČKA MANIFESTACIJA U KRKAVCIMA.

Buzet, novembra 1932. — U Krkavcima se ovih dana održala jedna fašistička manifestacija, koja je imala vrlo izazovni karakter, a narod je čitavog toga dana bio terorisan od fašističke policije i fašista u crnim košuljama, koji su upravu divljački uživali u mučenju i izazivanju mirnog pučanstva, koje je i onako dosta izmučeno. Po selu su krstarili oružani odredi, vršile su se premetačine po kućama itd. Slavila se naime osma godišnjica smrti fašiste Derina, koji je pao 23 novembra u okolici Pirana, kako sada prilikom ove proslave pišu fašističke novine, od ruke jednog »slava-komunistae«. Ovoj svečanosti u Krkavcima prisustvovali su mnogi fašistički prvaci iz Kopra i ostalih mjesta, a bio je medju ostalima i bahati komandant kohorte milicije Almerigogna, koji je poznat kao krvni neprijatelj i mučitelj našeg naroda. U krkavskoj crkvi odslužena je misa, kojoj je moralo prisustvovali sve pučanstvo pod prijetnjom batina i zatvora.

smo, kar smo v vojnem času zamudili z izsekavanjem.

Vozili smo čoke v Il. Bistrico in Št. Peter na Krasu in jih tam prodajali za lirce. Za vsak voz čokov smo v prvih letih dobili preko 200 lir. Domov grede pa smo nakupili koruzne moke za polento in pšenične za kruh. In še nam je ostalo: gospodinjam za sol, gospodarjem za liter vremščine.

Nekaj let je že, kar so nam oblastva prepovedala sekanje in tudi če ne bi! Kdo bo kupoval les, kje je denar? Mi Pivčani pa, ki nas naša domača zemlja ne more rediti, stradamo. Zima trka na naše domove, v gozdu je padel že prvi sneg, a kar smo doma pridelali, smo že pospravili iz shramb.

Najbolj prizadeta pivška vas so Juršče, ki ležijo takorekto že v gozdu in jih ne vidiš, dokler ne pridež v vas. Jurščani so bili že od nekajd reveži in so se preživljali le z delom v gozdu. A ta zaslužek je že zdavnaj prešel. Danes pa Jurščani stradajo tako kot malokdo. Izseljevati se ne morejo tako kot nekajd. Otroci berajo in prosijo tam v Brkinih za sadje, krompir in slično, samo, da dneve prebijejo. Kmalu bo sličila ta naša vas najbolj zapuščenim vasicam Južne Italije po zaslugah skrbnega fašizma!

(Mos.)

KAKO FAŠIZEM SKRBI ZA NAŠ NAROD.

Tolmin, 20. XI. 1932. Naš »Matijček« res zelo skrbi za povzdiko Tolmina, saj dolgov itak on ne bo plačeval. Sedaj zidajo nasproti občinski palače, novo mlekarno, ki bo zopet veliko breme našim davkoplačevalcem. Ne vemo pa kje bo dobival mleko, morda hoče uničiti okoliške mlekarne, morda celo Zatoiminsko ki je najboljšje urejena, kjer je bil vsako leto mlekarški tečaj in so ga obiskovali mlekarji iz cele gornje soške doline?

Res. Tolminci moramo biti zadovoljni ker imamo »Matijčka« in z njim še cel kader dobro plačanih ljudi, ki vestno skrbijo, da se nam ja ne bi predobro godilo in se resno trudijo, da nam odvzamejo skrbji, kam z težko prisluženim denarom.

izvršno je sredstvo za čiščenje želuca crijeva

čisti bez boli, a brzo

uklanja sve zelucane boli, ako se uzimlje poslije objeda i večere u malo vode na vrhu od noža

preporuča se djeci i odraslima U apotekama jedan omot stoji 4 dinara

Smrtni ostaci blagopokojnog dra Sedeja preneseni u grobnicu na Sv. Gori

Gorica, novembra 1932. Poznato je, da je blagopokojni dr. F. B. Sedej, gorički nadbiskup, bio privremeno pokopan na groblju na Svetoj Gori. Na dan prve obiljetnice njegove smrti bili su smrtni ostaci blagopokojnog dra. Sedeja preneseni iz privremenog groba u kriptu, koja je za njega priredjena u crkvi na Svetoj Gori. Ovom prenosu smrtnih ostataka dra. Sedeja prisustvovala su civilne i crkvene vlasti iz Gorice. Da kosti našeg velikog pokojnika nisu ni sada mirne, u to smo uvjereni. Čekaju trijumf jednog naroda i pobjedu pravde.

LETINA NA GORIŠKEM

Gorica, novembra 1932. Kot običajno smo tudj letos na Martinovo poskušali novo vino, jedlj kostanj obenem pa razmišljali o letini. Trgatev ni bila bogve kako zadovoljiva. Vremenske neprilike, posebno obilni dež je povzročil da se je trgavec zavleklja in da je grozde začelo gniti. Radi tega trpi kakovost vina. Letos je trta res bogato obrodila, tako, da količina pridelanega vina je enaka lanski. Cena grozolja je bila razmeroma višja od lanske in tudi cene vinu razmeroma rastejo. Toda kupcev pa le ni, in kot vse kaže jih tudi ne bo. Le s težavo bosta vnovčila naš Bric in Vipavec težko pridelano kapllico. Stareza vina so še vse kleti polne. Ker je bila cena zelo nizka, kupcev pa malo, je vina većinom ostalo doma. Našega vinogradnika so uničile slabe povojne razmere. Pred vojno se je vino naše sončne Goriške v velikih množinah izvažalo v severne dežele bivše Avstrije. Sedaj pa je ta trg za naše kraje popolnoma zaprt z mejami in carinami. Drugo veliko škodo nam povzroča konkurenca italijanskih vin vsled česar naša vina ne pridejo v poštev za izvoz v staro Italijo. Tretja nadloga, ki je zelo hudo zadela našega kmeta je današnja svetovna kriza za agrarne pridelke.

Isto kar velja za vino, velja tudi skoraj za vse druge naše pridelke, ki se morajo omejiti isključno le na domači trg. Tako je s cveticami, sadjem zelenjavo. Prej so imenovali Gorico »tadlem Avstrije«, danes pa smo dvakrat ubogi: duševno in materialno.

Take so naše misli, pljemo rebulo, pes silo ali z goljujijo. Prvo dela lev, drugo čemo kostanj in upamo v boljše čase. (Mos.)

RIJEKA U STILU TEATRA.

Rijeka, novembra 1932. Preko četiri godine zatvoren je općinski teatar na Rijeci, jer je kroz sve posljednje te godine bila situacija u gradu takova, da se nije moglo ni pomisliti na teatar i zabave. Ove godine se međutim općenita situacija toliko »poboljšala«, privreda je »procvatala«, promet u luci dosegao je zadovoljavajuću visinu, trgovine i tvornice »rade«, kavane su uvijek »dubkom pune« »zadovoljnog svijeta«... Uzevši dakle sve to u obzir odlučila je riječka općinska uprava, da se tokom mjeseca decembra ove godine nakon duge stanke ponovno otvori Teatro Verdi. Treba općinstvu dati prilike, da se nakon »užurbanog« dnevnog posla i rada malo razonodi i da se ne zaborave stare umjetničke i vesele tradicije Rijeke. Pošto je sezona unaprijed osudjena na deficit, to je riječka općina votirala iz svog skroz na skroz pasivnog budžeta malenkost od 50.000 lira subvencije! Izgleda, da je ova odluka u saglasnosti s fašističkim kalendarom za buduću godinu po kojemu se za buduću godinu predviđa pet internacionalnih kulturnih kongresa, nekoliko glazbenih svečanosti, 400-godišnjica Ariostova, kongres fašističkih sveučilištaraca, nekoliko umjetničkih izložbi itd. Sve dakle samo — duševna hrana. Tako je i na Rijeci! Kad nema rada i zarade da bude bare šale i zabave. Danas ne vjeruje na Rijeci nitko više u ništa, ni u Ducea, ni u Gombösa, pa sad, ajde da se malo ljudi udobrovolje teatom i da se dade štofa za talijanske novine da iskoriste ovu opernu sezonu, kao dokaz — blagostanja na Rijeci. Čudni su ti Riječani. Bijeda, glad i teatar... Zbilja je sve to — teatar...

ILICA 128

Nabavljajte **Pokucstvo**

kod **J. D. Opacic i Sinovi**

u vlastitoj kući

ILICA 128 telefon 62-39 ILICA 128

PRIMORSKI AKADEMIKI

III. REDNI OBČNI ZBOR KLUBA JUGOSL. PRIMORSKIH AKADEMIKOV V LJUBLJANI

V ponedeljek, 7. t. m., je odbor K. J. P. A. polagal svojemu članstvu račune o svojem delu v preteklem poletnem semestru. Občni zbor je otvoril poslovodeči predsednik tov. Bidovec Stane ob 9 uri zvečer. Po pozdravu prisutnim starešinam na čelu s predsednikom, privatnim docentom in odvetnikom g. dr. Borisom Furlanom in članstvu je predsednik prebral pismeni pozdrav bratskega Kluba Koroških Slovencev v Ljubljani, s katerim je naš klub v najtesnejših stikih. Z občnega zбора je bila bratom Koroščem poslana zahvala z zagotovilo, da jim ostanemo zvesti kot bratje z brati.

Nato je prešel tov. Bidovec na svoje predsedniško poročilo. Po tem je poročal tajnik tov. Lavrenčič in blagajnik tov. Legiša.

Iz poročila se je videla velika razgibanost v klubu, ki je bila v veliki meri tudi posledica iz ostalega akademskega življenja naše Aleksandrove univerze. Ni popolnoma nič zbudnega, če je tudi primorski akademik padel v toliko kaosa potrebnih (a največ nepotrebnih) debat, ki so si dnevno sledile v posameznih akademskih društvih in med samimi poedinci. Vsako bo težko razumel globlji pomen vseh vzrokov, ki so vodili posamezne frakcije in skupine akademikov. Dejstvo pa je, da je naša celotna akademska mladina na razpotju in si išče prave poti in usmerjenosti, katera ji bo potreben credo v vsem poznejšem življenju. Ničmanj slabše, če se ne najslabše je bilo v našem klubu. Kajti lepo je reči: vsak pristaša katerega koli svetovnega nazora ima mesta v našem klubu, kar je teoretično mogoče, v praksi pa je vse kaj drugo! In na žalost smo imeli ravno v tej pretekli poslovni dobi dovolj izkušenj. Res je tudi, da ravno zadnji meseci ob koncu šolskega leta so bili na naši univerzi najhujši. Univerza je bila skoraj neprestano zaprta. Za karakterizacijo bo pa to menda dovolj! No, nam je bil končen izhod izredni občni zbor, ki se je vršil v mesecu juniju. Na tem občnem zboru je demisijski več odborikov s samim predsednikom tov. Hrovatinom Viktorjem na čelu in izbran je bil poslovodeči odbor.

Ta odbor, kateremu je načeloval tov. Bidovec je tekom počitnic na več sejah in sestankih rešil vsa mogoča položaja kluba, katero nalogo je tudi imel od samega izrednega občnega zбора.

Če bi odbor tekom počitnic izvršil samo to, bi bilo več kot dovolj. Sedaj bo pač kakor vse kaže, mogoče u razvoj v vsakem oziru. A odbor je šel še dalje. Ekскурzija po našem Koroškem, katere se je udeležilo številno članstvo v teku 14 dni, (da se je ta važna zamisel mogla realizirati gre zahvala predvsem Družbi Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, našemu banu dr. Marušiču, konzorciju »Iutra«, našemu županu in predsedniku matičnega društva »Soča« dr. Iu Pucu. Zbornici TOI v Ljubljani), je jasen dokaz, da so se tovariši v polni meri zavedali svojih nalog. Preskrbeli so nam lokal v centru mesta, kar ni tako lahko in to vedo vsi oni, ki so si že ponovno stavljali isto kot eno glavnih nalog.

Skoro istočasno s ekskurzijo so pričeli misliti na brošuro, ki bi jo izdal naš klub.

V ta namen je že razposlanih nad 16.000 znamkic, propagandnih markic, katere nam bi omogočile izdati omenjene brošure. Sestavljajo se že odbori redaktorjev brošure, debatira se in skoraj bi lahko rekli, da so glavne osnovne smernice že podane. Najrazveseljeveje se mi zdi dejstvo, da se je klub odločil, da izda tako potrebno brošuro namenjeno celotni jugoslovanski omladini čisto s svojimi mladimi, svežimi močmi, neodvisno prv od nobenega in to v vsakem pogledu, ter popolnoma v smislu zadnjih idejno-programatičnih sestankov.

Ko so pa v jeseni pričeli zopet tendenski sestanki se je oživela misel na prepotrebno sodelovanje z našimi srednješolci.

Že se kažejo vidni uspehi. Kot naivnejše s katerim se lahko ponaša odbor je organizacija »Primorskega večera« v radio-Ljubljani na dan 12 žalostne obletnice Rapalla v soboto 12. t. m.

Iz ostalega tajniškega poročila sledi, da je klub prirejal redne tedenske sestanke z aktuelnimi predavanji:

tov. Ferjančič: Naravno-pravna zaščita narodnih manjšin; tov. Figar: Naša emigracija in antifašisti; tov. Božič: Omladinsko-emigrantski pokret; tov. Zaggar: Politični položaj v Jul. Krajini; tov. starešina ing. Janko Mačkovšek: O narodno-obrambni delu; tov. stareš. dr. Berce: O versko-kulturnem položaju v Jul. Krajini; tov. starešina Ivo Grahor: O socialnem stališču emigrantske mladine in tov. stareš. dr. Hlavaty o Jadranskem vprašanju je kot zadnji predaval ob zaključku akademskega leta. Po počitnicah pa je bil prvi sestanek posvečen Koroški, na katerem so poročali o ekskurziji vsi trije voditelji posameznih skupin.

Najvažnejši sestanki, ki nam bodo kot mejnik vsega delovanja v klubu so naslednji

idejno-programatični referati: tov. Bidovec: Odnosi emigracije do domačinov in javnega življenja v Jugoslaviji; tov. Medvešek: Dolžnost primorskega akademika do naroda, posebej do Julijske Krajine in koreferat tov. Bidovca o isti temi; tov. Ferjančič: Delo

primorskega akademika v emigrantskem pokretu. Na vseh teh večerih smo si ob burnih debatah, v katere so posegali vsi akademiki različnih svetovnih nazorov, izkristalizirali in našli skupno osnovno podlago za nadaljnje delo.

Izdana bo tudi interna rezolucija kot jedro vsega razglabljanja.

Samo ob sebi se razume, da nismo pozabili na vse one

žalostne obletnice, ki so nam večni porok naše zmage. Ker ni bil možen sestanek ob obletnici junaške smrti bazovskih junakov je bila v ta namen sklicana odborova seja. Za 17. oktobra o priliki spomina na našega prvega vzorvodnika in mučenika je klub na rednem sestanku množštevni članstva priredil komemoracijo z govorom tov. Ferjančiča. Isti tovariš je komemoriral tudi teden dni pozneje našega vipavskega študenta-vzornika Draga Bajca.

Društveni inihit je dosegel šte. 109 in ekshibit 310. V stikih smo bili z akad. društvom »Jugoslavija« v CSR, nekaterimi redakcijami inozemskih listov, posebej največ prijateljsko sodelovanje je bilo z listom »Südtiroler« v Innsbriku.

Iz blagajniškega poročila izhaja predvsem dokaz velikega pojmovanja odbora v socialnem skrbstvu in sicer je bilo izdanih podpor in brezobrestnih posojil v skupnem znesku Din 2.850.— Dohodki: 1.896 din ter denar, ki je šel v blagajno ekskurzije. Celotni promet je prišel do 5.147.67 Din.

V imenu revizijskega odbora je poročal abs. iur. tov. Bačič. Ugotovil je, da je celotni odbor v tej poslovni dobi storil vse, kar je bilo možno storiti. Predlagal je absolutno celotnemu odboru, posebej s pohvalno bivšemu predsedniku in sedanemu poslov. predsedniku.

Sledilo so volitve v novi odbor so bili soglasno izvoljeni: predsednik: Bidovec, v ostali odbor naslednji: Lavrenčič, Marmolja, Pernetova, Šuler, Laharnar, Valen-

II. REDNI OBČNI ZBOR STAREŠINSKE DRUŽINE KLUBA JUGOSL. PRIMORSKIH AKADEMIKOV V LJUBLJANI

Novi odbor družine. — Razmišljanja opravni samoosvojitvi starešinske družine od aktivne edince.

Ljubljana, dne 30. novembra 1932. Starešinska družina, ki združuje nad vse razveseljivo število uglednih primorskih akademskih starešin, ne glede na politično usmerjenost in le z enim ciljem:

kako v čim večji meri moralno in materialno pomoči mladim in svežim borecem velikega in plemenitega cilja, akademikom iz Julijske Krajine,

je zborovala 7. in 26. m. m. Zadnje zborovanje v mali banketni dvorani hotela Metropol na Masarykovi cesti je bilo le nadaljevanje prejšnjega v okviru rednega obč. zбора K. J. P. A. v klubskih prostorih. Delno oz. malenkostno poročilo o tem je že v samem poročilu klubovega občnega zбора.

Zborovanje je pretečeno soboto otvoril ob 9 uri zvečer in dalje vodil predsednik dr. Boris Furlan. Pozdravil je zbrane gg. starešine in lepo število aktivnega članstva. Prešel je takoj na dnevni red in sicer na volitve. Ker je bila uložena ena sama lista, je bila ista tudi soglasno izvoljena.

Predsednikom je bil izvoljen zobozdravnik dr. Robert Hlavaty, v ostali odbor kot podpredsednik: naš pisatelj Narte Velikonja, tajnik: dipl. iur. Pavle Marc, blagajnik: zdravnik dr. Josip Prodan, kot odborniki: magistratni gradbeni nadsvetnik ing. Janko Mačkovšek, sodni svetnik Žigon Alojz ter ravnatelj ing. agr. Roda Lah. Za revizorja pa sta bila izvoljena: bivši predsednik dr. Furlan in mr. pharm. Drago Segar.

Predsedujoči starešina je v njemu lastnem šaljevem tonu opravičeval »izmenjavo straž« in ugotovil glavne vzroke, med katerimi je preobremenjenost posameznikov eden glavnih.

Nepotrebno je skoraj povdarjati s kakšnim navdušenjem smo pozdravili novo izvoljene prijatelje na čelu z našim dr. Hlavaty-em kot pretsednikom družine. Želimo le eno, da kadar mu bode količkaj preostalo časa naj pride med nas, kjer bo nas spoznaval in nam bo tako v stalno oporo v vseh naših težnjah in ostalem delu, ki nas še čaka.

Glavna točka dnevnega reda obč. zбора je bila seveda naslednja. G. starešina dr. Furlan je prešel na

razpravo o razmišljanju morebitne oportunistične popolne samoosvojitve starešinske družine od aktivne edince

in v katero so posegli mnogi starešine in tudi kolegi, akademiki. Predsedujoči je takoj v začetku povdarjal, da je razprava na dnevnem redu čisto v smislu »sine ira et studio« in sam analiziral nekatere argumente, ki so govorili pro in drugi zopet contra. Gotovo je eno, da bo družina z pridobitvijo pravne neodvisnosti v bodoče dobila le še večji razmah, to pa zopet le tedaj, če se bo novi odbor v polni meri zavedal naloge, ki mu je dana in,

tinčič, Kodrič in Kramer. Revizorji: abs. iur. Bačič, Hrovatin in Tonkli. O okvirju našega občnega zбора se je vršil tudi

občni zbor starešinske družine kluba v navzočnosti 12 starešin.

Poročali so predsednik dr. Boris Furlan, tajnik Aleksander Strekelj in kot blagajnik Mr. ph. Segar. Predsednik je v svojem govoru odgovarjal predsedniku kluba in analiziral vzroke, ki so krivi, da ne pride do ožjega sodelovanja med samimi starešinami in aktivnim članstvom. Opozorjal nas je predvsem, da moramo veliko, veliko študirati vse probleme, ki se nam dnevno stavljajo pred oči. Deloma mu je ugovarjal tov. star. g. prof. Rudolf. So pač tudi problemi, katere ne smemo pustiti samo študiju pač pa jih moramo takoj uvajati v kar smo itak poklicani. Razveseljivo je bilo predvsem blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno v koliki meri je nam ravno starešinska družina v pomoč. Radi premale udeležbe in na predlog tov. stareš. g. načelnika Iva Sancina se je sklenilo, da se vrši drugi občni zbor čez 14 dni. Povsem značilen je tudi predlog, ki je bil iznešen, namreč, da se starešinska družina pravno osamosvoji. Ta predlog je bil v nekotikih zvezi s predlogom samega kluba, da se redno članstvo podaljša za dve leti po diplomi. Gotovo je, da bo skoro gotovo postal tudi za nas zadnji predlog aktuelen!

Tekom slučajnosti so posegli v debato tov. starešina dr. Rado Siligoi, prof. Rudolf, dr. Berce, ter odvetnik iz Maribora dr. Fornazarič. Zadnji je nam v daljšem govoru prednašal vsa pereča vprašanja, ki so vredna, da se jih loti primorski študent.

S pozivom k še vztrajnejšemu zunanemu delu kluba in sicer v poglobljanju stikov med klubom in ostalimi emigrantskimi organizacijami. (kot jih je doslej vedno gojili!) ter na pot splošne zmage, je predsednik zaključil v vsakem oziru uspešni III. redni občni zbor malo pred polnočjo. s. f.

če bo občutil ono silno težo, ki leži nad vso inteligenco iz Julijske Krajine — nezainteresiranost za obči emigrantski problem!

Novemu odboru je sicer formalno pripuščeno, da končno sklepa ali za pravno samoosvojitve od kluba ali ne. Zeleti je, da se kmalu odloči za samoosvojitve, ker tako zahteva itak sama nova univerzitetna odredba.

Zadnja točka dnevnega reda so bile slučajnosti. Pri tej točki se je mnogo govorilo o

družabni prireditvi, ki jo klub priredi

11. februarja prih. leta v prostorih tukajšnjega Sokola I. na Taboru. Gospodje starešine so znova dokazali veliko naklonjenost do nas, kajti obljubili so nam vso pomoč. — Nato je povzel še besedo novoizvoljeni predsednik, ki se je zahvalil za zaupanje starešin in zaključil nad eno uro trajajoči in nad vse uspešni zbor — ter nas povabil... k »Levu«!

Težko je oceniti veliko delo, ki ga je do sedaj napravila starešinska družina. Nad vse dobro vedo pa oni, kateri so bili deležni dobrot družine. In to je menda dovolj!

Iz blagajniških knjig, katere je vodil z vso skrbnostjo in največjo požrtvovalnostjo g. mr. pharm. Segar, se vidi, gotovo najbolje, največji uspeh, ki ga je družina imela tekom svoje druge poslovne dobe. Naj govore številke: Saldo iz I. poslovne dobe, v blagajni Din 1338.95. Dohodki: članarina Din 3030.—, preostanek na članarini Din 750.—, nabiralna akcija za Slavikov podporni fond Din 3230.—, razprodane knjige, katere je podaril družini g. starešina,

direktor tukajšnje agencije »Avala« dr. Birsar Din 80.—, t. j. dohodki skupaj Din 7690.—. Izdatki so bili naslednji: upravni stroški Din 876.10,

podpore in brezobrestna posojila aktivnim članom in sploh emigrantom Din 7515.—,

skupaj Din 8191.10. — Saldo v blagajni Din 838.85.

Ker je vprašanje akademskega starešinstva postalo aktualno tudi za bratski Istarski akademski klub v Zagrebu je skoraj gotovo, da bomo v najkrajšem času dobili dve eminentno važni organizaciji in želeti je, da naša emigrantska Zveza ne pridobi samo na številu — pač pa naj se jata belih vran — inteligentov, ki sodelujejo v emigrantskem pokretu, — pomnoži za vse, vse, ki se zavedajo, kje je njih rojstni kraj!

s. f.

KLUB JUGOSL. PRIMORSKIH AKADEMIKOV V LJUBLJANI

opozarja vse spoštovane gospode starešine ter vse ostale prijatelje študentov-emigrantov na svojo družabno prireditvijo, ki bo 11. februarja 1933 predvidoma v prostorih Sokola I — Tabor v Ljubljani.

POROČILO ZA LAŠKEGA SPOMIN NA ŽALOSNE OBLETNICE

Spominska obletnica Gortanove smrti in bazovskih žrtev se je vršila letos v Hudi jami pri Laškem v tamkajšnji sokolski dvorani, ki je bila na večer 25. oktobra temu primerno opremljena.

Med predavanjem, ki ga je imel predsednik laške organizacije rojak Bratuž Marij, je gorelo v spomin petim žrtvam pet sveč. Pretresljiv je bil trenutek, ko je klical govornik imena žrtev in iskal njih grobove, da bi jih slovenske roke okinčale s cvetjem, da bi naše solze napojile njih gomila.

Povedel je navzoče v duhu na one poljane, kjer še trohne kosti v vojni padlih junakov. Tem je postavilo človeštvo »neznanega junaka«. Rotil je poslušalce, naj si postavijo v srca ono veliko žrtev primorskih mučenikov, da izročijo še svojim potomcem njih imena. Tak spomin bo ostal trajnejši nego mrtvi kipci.

Isto tam se je vršila 12. novembra zvečer obletnica Rapalla. Naslednjega dne je pa predaval rojak predsednik v laški šoli zbranim rojakom in ostalim, ki jih je žal bilo le malo.

Predavanje je bilo tako živo podano, da bi zaslužilo zanimanje vsega laškega občinstva, posebno še inteligence.

Nismo emigranti pozabili iskrenega sprejema, ob priliki emigrantskega dne v Laškem, zato upamo na nadaljno naklonjenost in podporo Laščanov.

Ob 10. obletnici »Istre« v Zagrebu se je udeležil predsednik kot delegat njene proslave, da izkaže vso našo zvestobo in ljubezen otrokom velikega Dobrole — vrlim Istranom.

DELAJSKO PROSVETNO IN PODPORNORO DRUŠTVO »TABOR« V LJUBLJANI

se tem potom obrača do vseh domoljubov in dobrotnikov da mu v teh težkih dneh priskoče na pomoč.

Naš emigrant, brez doma in svojcev, v tej hudi krizi, s strahom gleda na zimo, ki mu bo še poslabšala njegov, že itak bedni položaj.

V imenu tistih naših sinov, ki jih je tuje nasilje primoralo zapustiti domači krov, prosimo podpisano društvo vsa blagočuteča srca, da po svojih močeh priskočijo na pomoč.

Nakazila naj se blagovoli poslati na poštno čekovni rač. 16.068 »Tabor« Ljubljana.

IZREDNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA »TABOR« V LJUBLJANI

Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor« v Ljubljani, javlja, da se bo vršil dne 15. decembra 1932 ob 20 uri v društvenih prostorih (hotel Tivoli) izredni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

REDNI OBČNI ZBOR »ORJEMA« V KOČEVJU.

»Orjem« v Kočevju ima redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo, dne 11. decembra 1932 ob 14 uri v Kočevju v prostorih gostilne Beljan. Vabimo tem potom vse članstvo, emigrantske organizacije in prijatelje društva, da se polnoštevilno udeležijo tega sestanka.

Naručujte

DŽEPNI KALENDAR

EMIGRANT

ZA GODINU 1933

Poslužite se našom navdžbenicom koja je odštampana Iza ovog ovdasa na str. 4 dolje.

Uprava lista „ISTRA“, Zagreb

MASARYKOVA 28a

DELOVANJE DRUŠTVA „NANOS“ V MARIBORU

Potrebno se nam zdi, da se zopet oglašimo, da polagamo naši javnosti kratak račun o delu našega društva zadnjih dveh mesecev.

Danes je najvažnije delo socijalnega odseka. S sodelovanjem ostalih nacionalnih društev v Mariboru se je organiziral poseben odbor: meddruštveni odbor za pomoč brezposelnim emigrantom v Mariboru. Že sedaj lahko povemo, da ta odbor dela. V sobi društva »Nanos« se je otvorila ogrevalnica za naše brezposelne, kjer se tudi dnevno uraduje od 3 do 4. Akcija skrbi, da dobijo najbolj potrebni vsaj dnevno toplo kosilo. Glede prenočišč bo sporazumno z mestno občino preskrbel nekaj vagonov, ki se jih bo primerno opremilo. Kratko rečeno: Ta odbor vrši svojo dolžnost tako — kod mu razmere dopuščajo.

Po svojem delu važen je kulturno-znanstveni odsek. Na vsakem rednem društvenom sestanku je predavanje. Tako sta ob obletnici Vladimira Gortana predavala prav lepo tovariša Kosmina Božidar in Bizjak Fran. Pred kratkem se je odzval našemu povabilu g. polkovnik Putnikovič in predaval o strelskih družinah in o njih pomenu danes za naš narod — Omeniti moram, da se je organiziral strelski odsek. Načelnik je tovariš Čač Anton. Odsek šteje že danes več kot 70 članov. Na zadnjem sestanku je predaval tov. Stanič o vlogi Italije v svetovni vojni. S tem je načel ciklus predavanj, čigar višek bo nedvomno predavanje o pravni podlagi za zaščito naše narodne manjšine v Italiji. Dne 28. t. m. je obletnica smrti goriškega nadškofa dr. Sedeja. Ob tej priliki priredi »Nanos« skupno s sodelovanjem ostalih nacionalnih društev v nedeljo dne 27. t. m. ob 9 uri službo božjo v stolni cerkvi in nato spominsko manifestacijo v Kazinski dvorani.

Naši odseki napredujejo sicer počasi toda sigurno!

Dramatski odsek ima dne 11. decembra t. l. svojo samostojno prireditev. Pevski odsek je pod spretnim vodstvom g. Laha že tako napredoval, da nastopi dne 1. decembra t. l. na prireditvi Narodne Odbrane. Zbor šteje 40 pevcev.

Lahko trdimo, da živi v našem mestu do 10.000 primorskih emigrantov. Lepo število je to — toda priznati moramo tudi, da je lepo število onih primorskih emigrantov ki so v teku let zavzeli odlične položaje v javnosti in ki so pozabili, da so doma iz — Primorja. Težko nam je to priznati ali odkrito rečeno — tako je!

Društvo »Nanos« je s svojim dosedanjim delom dokazalo, da je vredno zaupanja, zato se čuti tudi poklicano, da združi vse primorske emigrante v Mariboru v močno organizacijo.

Kako pa naj doseže ta namen? Že danes opozarjamo vso primorsko javnost v Mariboru, da bodo člani društva »Nanos« prišli k sleherni primorski družini, k slehernemu emigrantu na dom, da ga pridobijo za pristop k društvu.

Zadnji naš klic Vam bodi: Rojaki, Primorci, organizirajte se! Le v složnem delu, v močni organizaciji bomo dosegli uspehe, ki si jih vsi želimo! Ne pozabite na eno: naš cilj je in bo ostal — Primorje! In delo našega društva je usmerjeno edino v tem pravcu.

MARIBOR SLAVI SEDEJA

Preteklo nedeljo je »Nanos« priredil spominsko svečanost na dan obletnice smrti velikega goriškega nadpastirja in mučenika nadškofa Sedeja. Ob 9 dopoldne se je vršila v stolnici spominska sv. maša, katero je daroval korni vikar Janko Kokošinek. Na koru je pel pevski zbor »Jadrana«. Ob 10 pa se je vršilo v veliki kazinski dvorani spominsko predavanje. Tudi tokrat je povabil »Nanos« za predavatelja odličnega in priljubljenega govornika, apostola tužne Istre in odličnega poznavalca velikega Sedejevega dela, g. župnika Jakoba Sokliča od Sv. Vida pri Ptuj. Dvorano v kazinskem poslopu je napolnili naši Primorci ter z napetostjo sledili vznepenim besedam predavatelja, G. Soklič je z njemu lastno sugestivno besedo naslikal življenjski lik pokojnega nadškofa Sedeja kot apostola in borca ter osvetlil vsestransko vse njegove vrline, da je stala podoba tega zadnjega slovenskega pastirja primorskega ljudstva kot živa pred poslušalci. Predavatelj je predložil iz življenja in delovanja pokojnika marsikake posebnosti, ki so bile dosedaj v širšem krogu neznane, pa so vendar bistvene pomena za spoznanje značaja in bistva nadškofa Sedeja. Zlasti krepko je orisal giantsko borbo, katero je pokojnik s tolikim pogumom in s tako vztrajnostjo započel proti italijanskemu nasilju ter umel svojo neustrašenost in železno voljo viliti tudi svoji duhovščini. Zaključne besede predavatelja ki so izzevle v neomamni zaupanju v bodočnost, ki bo prinesla odrešenja, so izzvale pri navzočih vihar navdušenja in nagradili so ga za njegovo uspešno predavanje z velikim odobravanjem. Za g. župnikom Sokličem je še izčrpan govoril odvetnik dr. Irgolič o sedanjem položaju slovenskih narodnih manjšin pod tujim gospodstvom.

DJELOVANJE OMLADINSKE SEKCIJE DRUŠTVA »ISTRE« U ZAGREBU.

Nakon ovogodišnjeg Glavnog sastanka, održanog u novembru, novi je Poslojni odbor počeo agilno da radi na programu kojeg si je zadao. Kao glavni zadatak u svome djelovanju, postavio je priredjivanje redovitih tjeđnih predavanja svake subote. Tako je Ante Radoslovič dipl. phil., održao prošle subote predavanje o temi »Kulturni razvitak Julijske Krajine iza Rapalla«, u kojem je u kratko iznio gospodarsko, umjetničko i prosvjetno stanje Julijske Krajine iza dolaska Talijana.

U subotu dne 3. decembra, prilikom obletnice smrti goričkog biskupa dr. Fr. Sedeja pozvala je Oml. sekcija, nećaka pokojnika, advokata u Zagrebu, da održi o velikom pokojniku kratki osvrt, čemu se je on najljubaznije odazvao. Ovim se putem pozivaju svi članovi i prijatelji Oml. sek. da u što većem broju prisustvuju predavanju.

Osim predavanja priredjivat će Oml. sek. čajanke u svrhu finacijalnog poboljšanja svog materijalnog stanja. Tako će u nedelju dne 4. decembra biti čajanka u stilu Nikolinske večeri, pa će se tom prilikom dijeliti darovi, koji se primaju u društvenim prostorijama u subotu i nedelju dopodne. Početak u 4 sata, svršetak u 9 sati, ulaznica Din 5; svira mandolinistički zbor. — Umoljava se za što veći posjet.

POSLIJE DOBRILINE PROSLAVE...

POVOLJNI I JEDNODUŠNI KOMENTAR I ČITAVE ZAGREBAČKE ŠTAMPE. — USPJEH DRAME »ZA NAŠU GRUDU«. — POTREBA I MOGUĆNOSTI DALJNJEG PROPAGAN DNOG RADA.

Proslava biskupa Dobrile u Malom kazalištu, odnosno izvedba drame »Za našu grudu« kao glavna točka te proslave imala je neobično širok odjek u zagrebačkoj štampi i izazvala brojne povoljne komentare. Gotovo sve zagrebačke novine donijele su o proslavi opširne referate u kojima se isticalo uspjeh čitave večeri, naglasilo serioznost svih točaka programa i podvukao visoki kulturni nivo priredbe. Velik uspjeh postignut je osobito izvedbom drame »Za našu grudu« — u kojoj su došlo do izražaja sve pozitivne kvalitete same drame i dobra igra diletanata — istarskih studenata — što je tim značajnije, jer je, kako smo to u nekoliko navrata prije istakli, ovo bio prvi njihov nastup pred zagrebačkom publikom i to u dosta teškom komadu.

Treba podvući jedan fakat: nisu prije predstave bili rietki, oni koji su s nekim čuvtvom nesigurnosti i skepse gledali na samu priredbu, baš obzirom na prvi nastup istarskih diletanata. Mjesto u kojem je održavana Dobrilina proslava, zatim svečani karakter njen i drugi razlozi koji su u vezi uz ovakav jedan istup, koji se dosta razlikuje i otkače po vrijednosti od dosadašnjih uobičajenih naših priredaba, — sve je to diktiralo, i ako ne oprez, a ono potpunu svijest odgovornosti od samih priredjivača. Drugim riječima — značilo je to, za naše prilike i mogućnosti, imati dosta pretenzionosti i smionosti izlažući se, možda, jednom materijalnom i moralnom riziku. Poslije predstave pokazalo se da je takav rad moguć, izvediv i uspješan. Uspjeh večeri pokazao je očito da ambicije priredjivača i debutanata nisu bile pretjerane i da je uporedo sa njihovim ambicijama otkočio i dobar smisao, ukus i — sposobnost, koja je naišla na toplo priznanje te večeri kod publike, koja je u punom broju napunila kazalište — a sutradan u stupcima zagrebačke štampe.

U potvrdu toga i da se vidi kako jedna ovakva priredba po svojem značenju, vrijednosti i namjeni prelazi okvir samo naravnog interesa, citirat ćemo nekoje glavne novinske pasuse.

»Novosti« (od 22. XI.) započimaju svoj izvještaj ovako: Istarsko veče koje je jučer priredjeno u kazalištu u Frankopanskoj ulici kao proslava 120-godišnjice rođenja i 50-godišnjice smrti velikog istarskog preporoditelja biskupa Jurja Dobrile, uspjelo je iznad svakog očekivanja. Ta je priredba bila aranžirana ukusno (zahvaljujući naročito suradnji mlađjih elemenata) na što se kod priredba patriotskog karaktera ne pazi baš uvijek. Dalje »Novosti« opisuju sam tok programa donoseći vrlo opširno ekscerpt predavanja Dra Gjure Cervera. — O samoj drami kaže pisac ovo: »Posljednja točka bila je očekivana s velikim interesom: imali su da nastupe istarski akademičari-diletanti u drami »Za našu grudu«. Za autora Jožu Goričkog kaže se da je dao patriotsku dramu možda i bez većih literarnih pretenzija, ali uspjeli i podesnu za ovakve priredbe... »Efekat dramatskog djela o životu i paklenim mukama našeg naroda u Istri, na publiku ostavila neizbrisive utiske i propagandno djeluje brže i dublje nego štampana riječ. To se vidjelo i sinoć... Treba istaći da se istarski diletanti-studenti nisu izgubili na velikoj sceni. Režiji koju je vodio Ante Rojnić, manjkale su mnoge stvari, ali režiser je diletanti kao i njegovi glumci i sve je (u tim relacijama) može se reći bilo vrlo dobro«. Kao one koji su se u glumi najbolje istakli spominje Ivana Ermanova (Gravnar) i Zoru Nabergoj (baka). Na koncu završava se izvještaj: »Kako je s velikim zanosom i iskrenošću (a i neobično požrtvovnim naporom) ova predstava dana, tako je iskreno i zanosno bila i primljena od ganute publike. Istarski akademičari treba da nastave ovakvim radom«.

Zagrebački »Obzor« (Dr. Ivan Esih) donio je također iscrpiv izvještaj iz predavanja. Dalje kaže: »Posljednja točka programa bila je izvedba drame u tri čina »Za našu grudu« od slovenskog pisca Jože Goričkog, koju je na hrvatski preveo Ivan Grakalić. Dramu su uspješno izveli diletanti Istarskog akademskog kluba, koje je uvježbao Ante Rojnić, koji je dramu i režirao s uspjehom, dočpravši nam u tri čina sliku Istre... Od kazališnih dobrovoljaca, koji su savjesno proučili svoje uloge i tako nam prikazali fragment patnja iz svoje uže domovine istakli su se Zora Nabergoj (baka), Zora Dragman (Justa) te gg. Radoslovič (Gorjan, talijanaš), Ermanov (Gravnar), Ivan Grakalić (njegov sin) te Ljubo Čargo. U manjim su ulogama bili uposleni Mimi Fišter, Stevo Terpin i Miro Slipčević«.

»Jutarnji List« (Bratoljub Klaić) pisao je među ostalim: »Istarska je večer uspjela izvrsno moralno i materijalno, te su tako istarski emigranti, skromno, tiho, solidno i seriozno, ali baš zato uvjerljivo i efektno manifestirali svoje narodne težnje. Do posljednjeg mjesta puno Malo kazalište bilo je duboko impresionirano glazbom, recitacijom, govorom i samom predstavom, te je publika u nekoliko mahova dala spontanog oduška svome zadovoljstvu«. — Na koncu odličeg referata »Jutarnji List« kaže: »Najveći je interes vladao za prvu izvedbu djela »Za našu grudu«... Drama imade nekoliko dobrih zapleta i može podnijeti svaku kritiku u genre ovakvih djela s rodoljubnom tendencijom. Diletanti igrali su s mnogo volje i razumijevanja, što nije ni čudo, uzmemo li u obzir, da su slične prilike proživjeli ili sami ili tko od njihovih najbližih. Svaka je uloga bila dobro naučena, proživljena i vjerno iznesena, te bi smo krivo učinili ističući pojedince. No ne

možemo a da ne spomenemo gđicu Zoru Nabergoj, koja je igrala baku tako uvjerljivo i proučeno kao da je svaki dan na daskama. Redatelj vodio je izvedbu sigurno i suvereno«.

Vrlo povoljan članak donijela je i »Večer« (Vladimir Ciprin). Hvali igru Zore Nabergoj, Ivana Grakalića i Ante Radoslovića i recitiranje Zore Dragman (»Osvit« Ante Dukića). Spominje na koncu uspjeh sviju diletanata koji su zajedno sa redateljem doprinijeli uspjehu predstave i bili za to toplo nagradjeni pljeskom.

Zagrebački »Morgenblatt« donio je također duli prikaz u kojem najpovoljnijim riječima opisuje večer u Malom kazalištu. Pisac (Karl Peharc) kao i ostali, ističe uspjeh predstave, te kaže da je gluma aktera bila u glavnom na zamjernoj visini (auf beachtlicher Höhe). Osobito su za istaknuti Ivan Grakalić (Jože), Ante Radoslović (Gorjan) i Zora Dragman (Justa). Svim sudjelujućima zajedno sa režiserom može biti najveća plaća priznanje, da su omogućili jednu priredbu koja je bila dostojna ozbiljnosti i značenja kojoj je bila posvećena.

Iz svih ovih mierodavnih citata jedno-dušno pozitivnih mora se nesumnjivo zaključiti da je Dobrilina proslava značajan kulturni uspjeh. Znači da je proslava u spomen biskupa Dobrile bila na zamjernoj visini, da je priredba naišla na puno priznanje, a kult Biskupa-preporoditelja na široki publicitet, koji u propagandnom smislu znači sam po sebi mnogo.

I to bi bilo dosta, ali nam nije i ne mora biti sve. Značajniji nam taj uspjeh izgleda u vidu mogućnosti koje se otvaraju za daljnji rad. S te strane priznanje u koliko se odnosi na dramu i njenu izvedbu govori dovoljno, toliko da smatramo da je put kojim se pošlo ispravan, dobar i u kulturno-propagandnom smislu uspješan i da se njime mora nastaviti tako da se ovakva aktivnost proširi, sistemizira, produbi. Da će u jednom ovako smišljenom radu dobro doći i da će biti potrebna aktivnost i suradnja zasnovana na široj bazi ako se ima u vidu veće zahtjeve i mogućnosti jačih i trajnijih realizacija, nije potrebno isticati. Za danas ne mislimo da o tom raspravljamo, nego ostavljamo to za jednu drugu zgradu u najbliže vrijeme. (a. r.)

REPRIZA DRAME »ZA NAŠU GRUDU«.

Poslije prve uspjele izvedbe, doći će, vjerojatno, do ponovne izvedbe drame Jože Goričkog »Za našu grudu«. Repriza bi se imala davati u Malom kazalištu u subotu, 17. XII. kao popodnevna predstava. (Taj dan je državni i školski praznik). Cijene bit će snižene (od 3 din. do 20) pa već sada upozoravamo na to naše čitatelje iz Zagreba koji ovu dramu u izvedbi naših akademičara nijesu vidjeli na Dobrilinoj proslavi.

PREDAVANJE O JULIJSKOJ KRAJINI U SPLITSKOJ PODRUČNICI CIRILOMETODOVE DRUŽBE.

Slovinci, koji stanuju u Splitu organizovani su u posebno društvo, koje je podružnica Cirilometodove družbe. Ta organizacija bavi se pored kulturnog rada i narodnoobrambenim i interesuje se živo za probleme našeg naroda pod Italijom, tim više, što medju splitskim Slovincima ima i mnogo emigranata iz Julijske Krajine. 19. o. m. predavao je u društvu poznati kulturni i nacionalni radnik prof. dr. Ivo Rubić, pisac mnogih radova o jadranskom problemu, o Julijskoj Krajini. To njegovo predavanje bilo je poprčeno pažnjom i odobravanjem publike, koja je napunila dvoranu hotela Kovačić.

PREDAVANJE O BISKUPU JURJU DOBRILI NA KRKU.

U Krku je priredjeno uspješno predavanje o našem velikom Istarskom preporoditelju biskupu Jurju Dobrili. Predavao je prof. Škoflić.

RAPALLSKI VEČER U VELENJU

Tudi šaleška dolina se je pridružila skupnemu protestu in dala izraza svoji boli ob priliki obletnice krivičnega Rapalla.

Sokolsko društvo Velenje je zbralo v soboto 19. i. m. lepo število svojih članov in prijateljev v dvoranu Rudarskega doma. Br. Kramar nas je v uvodni besedi vodil skozi vse boje in poraze, ki jih je naš narod doživljal v teku zgodovine, hoteč si priboriti svobodnega mesta med drugimi narodi. Privedel nas je do nesrečnega rapalskega datuma, Istarska deklamacija »Vapaj« in »Morje Adrijansko«, ki jo je zapel društveni oktet sta pripravila potrebno razpoloženje predavanju br. Prelovcva, ki nam je v obširnem in natančno izdelanem referatu podal delo naše mladine v zaslužnjem ozemlju. Kljub tavnim dnevom, ki nas obdajajo, nas je to predavanje poučilo, da ni mesta obupu, ko imamo tako mladino, ki žrtvuje vse in tudi življenje če je treba za narodovo svobodo. Globoko občutena recitacija Gregorčičeve »V pepelnici noči« s. Kopusarjeve, nas je v tej veri še potrdila. Saj prvi naš pesnik-prorok svojemu narodu: Tvoj je — vstajenja dan. Ljubka deklamacija Gregorčičeve »Domovini« nam je pokazala našo trpečo ljubezen ker, »jaz ljubim Te — a ljubim Te s solzami«. Večer sta zaključili recitacija Dr. Bajca »Pesem primorskih emigrantov« ki jo je podal br. Prelovec, oktet pa je zapel »Oj, Doberdobl«.

S polnim umevanjem naše skupne boli so prisotni sledili vsopredju, ter si v mislih na grobove oustran meje, zaželeli čimpreje dneva, ko ponese skupno z nami emigrantij cvetja na te naše grobove, ki nam kažejo pot — v svobodo.

Pravo darilo!

Zlato nalivno pero
Din 70.—, 110.—,
220.—, 270.— itd.

A. PRELOG, Ljubljana
Marijin trg

Tamburaški odsek se je reorganiziral: mladinski zbor šteje 15 članov, tu se vadijo 10—14 letni dečki in zbor starijih sodeluje na društvenih prireditvah. Oba zbora vadi tov. Pivka.

Ženski odsek društva ima vsakih 14 dni svoje sestanke kjer se obravnavajo danes aktualna ženska vprašanja. Tovarišice z zanimanjem zasledujejo in se tudi številno udeležujejo sestankov.

Društvo ustanavlja sedaj svojo knjižnico. Apeliramo ob tej priliki na vse naše kulturne delavce v Mariboru, da podprejo naše stremljenje s tem, da prispevajo k realizaciji našega namena.

Še nekaj in to je zelo važno: imamo propagandni odsek! Naloga tega odseka je, da razširi društveni delokrog in pridobiva društvu novih članov.

Znano je, da je Maribor eden največjih centrov primorske emigracije v Jugoslaviji.

Ovdje odrezati

NARUDŽBENICA

kojom naručujem od uprave lista „Istra“ u Zagrebu _____ kom. džepnog kalendara „Emigrant“ za godinu 1933. à Din 10.— po komadu, ukupno Din _____, koju Vam sumu danas šaljem sa Vašom ček. uplatnicom br. 36789.

Moje ime i prezime

Ime i prezime _____

Zanimanje _____

Mjesto _____

Z. pošta _____

Ovdje odrezati

Poslužite se sa našom čekovnom uplatnicom broj 36789 koju možete dobiti na svakoj pošti

POVODOM GODIŠNJICE SMRTI GORIČKOG NADBISKUPA DRA SEDEJA

Udruženje Istra, Trst i Gorica održalo je U nedjelju prije podne održan je u velikoj dvorani »Jadranske Straže« u Beogradu zbor članova Udruženja Istra, Trst i Gorica. Pored emigranata iz ovih krajeva su prisustvovali i ugledni prijatelji Udruženja iz Beograda.

Poslije otvaranja zbora dobio je riječ g. dr. Ivan M. Čok, predsjednik Saveza. G. dr. Čok u svome lijepom informativnom govoru iznio je prilike, pod kojima živi danas naš narod u Julijskoj Krajini. G. dr. Čok iznio je opće prosvjetno nacionalne prilike, koje su vladale u onom kraju od završetka svjetskoga rata do danas.

Iza g. dr. Čoka govorio je g. I. Trinajstić. G. Trinajstić u svome govoru iznio je rad i tragičnu sudbinu goričkog nadbiskupa pokojnog dr. Franje Sedeja.

Poslije govora g. Trinajstića i kratke di, skusije g. dr. Čok pročitao je predloženu rezoluciju, koja je od svih prisutnih jednoglasno primljena. Rezolucija glasi:

Jugoslavenski emigranti iz Istre, Trsta i Gorice, okupljeni zajedno sa prijateljima

u Beogradu svoj zbor i donijelo rezoluciju. iz jugoslavenske prijestonice na javnom sastanku, sazvanom u svrhu komemoracije velikog narodnog vođe i mučenika goričkog nadbiskupa Frana Sedeja, u ime svoje i u ime celokupnog naroda Julijske Krajine:

1. Ogorčeni osudjuju nepravdne postupke njegovog privremenog nasljednika na biskupskoj stolici u Gorici, administratora biskupije Sirotija, koji protivno načelima etike i kršćanskog morala krati našem narodu njegova sveta prava u pogledu jezika i narodnosti, a da pri tome ne preza ni od progona vlastitih podređenih mu svećenika.

2. Tražimo od svih mjerodavnih crkvenih vlasti u Rimu, da u smislu oporuke velikog Sedeja i obećanja samog zastupnika Nj. Sv. Oca Pape postave na mjesto biskupa metropolita u Gorici čovjeka, koji će ne samo poštovati sveta nacionalna prava slovenske pastve, nego i čovjeka, koji će po svojoj nacionalnoj pripadnosti i osjećajima biti sin ogromne većine naroda, koji će biti povjeren njegovoj brizi.

Razne vijesti

U FOND ISTRE

U posljednjem broju »Istre« objavili smo, da je »Fond« dosegao već dosta lijepu svotu od Din 6.078.50.

No na tome ne smijemo ostati. Danas bilježimo ove daljnje doprinose: E. Vojvodić, Bakar šalje nam doprinos od Din 50.— s riječima: »Na uspomenu dana 25. IX. 1912, kad sam pušten iz austrijskog zatvora, s bolom u duši što sloboda još nije sinula našem narodu u Istri.«

Društvo »Istra« u Zagrebu prilikom proslave desetogodišnjice na matineji prodalo blokova Din 215.—

Ciril Delcotti, uprav. škole, Razbor Din 7.50

Društvo »Soča« Jesenice za prodane blokove Din 320.—

Ciril Drekonja, učitelj Turnišće Din 5.—

August Letiš, iz Port Readinga u Americi šalje nam za preplatu za 1932 i 1933 dolara 4.— a za fond Din 60.—

Do sada je sabrano za Fond Din 6.736.—

NAŠ BOŽIČNI BROJ

bit će možda i veći nego uskršnji, a sadržajem će biti savršeniji i još zanimljiviji. Upozoravamo na to u prvom redu naše saradnike i molimo ih, da nam za taj broj pošalju što prije (najkasnije do 15. decembra!) materijal. Neka nastoje, da taj materijal bude što biračiji i što bolje izrađen. Božićni broj »Istre« mora biti reprezentativan i sadržajan. I u tom broju polagat ćemo najveću važnost na vijesti i članke iz života našeg naroda pod Italijom i taj nam je materijal najdraži. Ali i emigrantski život doći će u božićnom broju do punog izražaja. — Bit će u njemu i slika, pa se preporučamo i u tom pogledu našim saradnicima.

Molimo nadalje sve one, koji nam mogu materijalno pomoći za to specijalno izdanje, da nas pomognu. Naravno se obraćamo našim sunarodnjacima, koji mogu da nas pomognu oglasima u listu. Kad bi svi naši emigranti trgovci i obrtnici oglasivali u »Istri«, naš bi list mogao da se širi i da postane još bolji nego što je do sada.

IZ OVOG BROJA »ISTRE«

izostale su mnoge vijesti i članci. Molimo saradnike da nam to ne zamjere. Nekole smo članke i vijesti morali mnogo da skratimo. Iskorištavamo ovu priliku i molimo naše saradnike da nam izvještaje pišu što kraće mogu i što sadržajnije. Treba izbjegavati opće fraze!

UPRAVA PORUČUJE

svim svojim dužnicima, da im je ovih dana ponovno razaslala čekove s neplaćenim računom zaostale preplate, pa ih molim, da bar sada pod konac godine učine ono, što su do sada propuštali. Nemojte dozvoliti da pred ciljem klonemo! Ovu godinu moramo završiti časno!

»Istra« ne smije ući u novu godinu obremenjena starih dugovima. Pokažite, da su nade, koje smo polagali u emigraciju opravdane. Dokažite, da emigracija može da sama svojim sredstvima izdržava ovaj list! Nemojte dozvoliti da pred ciljem klonemo!

Svim bratskim savezima organizacijama!

Kako smo već javili, izdali smo za godinu 1933 džepni kalendar »Emigrant«, u luksuznoj opremi i takvoga sadržaja, koji će interesirati svakoga našega čovjeka. Ovih dana počele su nam dolaziti pojedinačne narudžbe sa svih strana Jugoslavije. Da bismo smanjili nepotrebne troškove pojedinačne otpreme, te pravovremeno rasprodali čitavu nakladu, umoljavamo sve bratske savezne organizacije:

da svim svojim članovima te prijateljima stave na srce da kalendar nabave, da popišu i nama odmah dostave popis svih onih, koji kalendar žele nabaviti.

Očekujemo da će se sve bratske savezne organizacije odazvati ovom pozivu. Napominjemo da je za kalendar napisao predgovor savezni predsjednik gosp. dr. I. M. Čok.

Sve narudžbe šalju se na upravu lista »Istre«, Zagreb, Masarykova 28, II.

PREDAVANJE O RAPPALLU U SUBOTICI

Interes za našu Istru pokazao se širom čitave Jugoslavije povodom obilježnice Rappalskog ugovora. Tako se i u najsjevernijem djelu ove države, u Subotici, održalo predavanje o tom žalosnom danu.

Utiješno je, što se za našu stvar zanimaju sa najvećim žarom baš oni, na kojima, kako se kaže, svijet ostaje — naši najmlađi intelektualci, gimnazijalci i studenti. Prošli mjesec održali su gimnazijalci komemorativni sastanak za naše Mučenike, a u nedjelju, 20 o. mi, održano je na sjelu studentskog udruženja »Svetlost« predavanje o Rappallu.

Predavanje je održao student prava, g. Orjen Skaljer pred mnogobrojnim studentima i ostalom publikom. Predavanje je saslušano sa najvećom pažnjom, jer se predavač u njemu dotakao mnogih točaka, koje govore o važnijim događajima prije samog ugovora. S uspjehom je prikazao, kako je došlo do Rappalskog ugovora i analizirao je značenje i posljedice samog ugovora. Ante Bulić.

RAPALSKI DAN U BEOGRADU.

Emigrantska omladina u Beogradu priredila je također komemoraciju tragedije u Rappallu. Na svom redovnom sastanku u prostorijama beogradske »Narodne Odbrane«, održao je predsjednik Mohorovičić vrlo uspješno predavanje o značaju i posljedicama događaja u Rappallu. U svom kritičkom prikazu iznio je historijat političkih prilika i razvoj odnosa sa Italijom prije i poslije Rappalla.

Predavač je bio nagradjen općim odobravanjem. — Prešlo se na druge točke dnevnoga reda, pa se među ostalim riješilo, da će omladina na svom budućem sastanku održati komemoraciju smrti velikog biskupa Sedeja.

TRAGIČNA SMRT NAŠEG ZEMLJAKA U AMERICI.

Hoboken, (N. J. U. S. A.) novembra 1932. Ko da se sve urotilo protiv nas u toj dalekoj, preokooceanskoj zemlji, Velika, nepamćena besposlica, svjetska depresija, koja je oduzela i onu mizernu koru hljeba, koju je naš narod svojim znojem zasluživao, a sada još k tome gubimo naše vrijedne istarske sinove, jednog za drugim.

Tako smo eto, ovih dana, otrpatili na zadnje počivalište u Brooklyn-u, dobrog brata i prijatelja Josipa Trdića iz Lovrana, koji je umro u najboljoj dobi muževnosti u 45. godini života, rastavivši se s ovim svijetom na vrlo tragičan način, daleko od svoje ljubljene porodice (supruga i troje djece), koja mu je bila vječna misao.

Nesretni je pokojnik bio namješten kao konobar u jednom restoranu u New Yorku. Svršivši posao u 10 sati na večer, vozio se kući sa »subwayom« ukrcavši se u 42. ulici tog velikog grada; ali još prije nego li je dospio do slijedeće stanice (izgleda u 50. ulici), bio je mrtav. Pao je u nesvijest odmah, čim se željeznica uputila i onako bez riječi, usnuo vječnim snom. Misli se, da mu je puklo srce, ali pošto se od srčane bolesti nikad tužio nije, ne zna se zapravo kako da se tumači stvar. Odnegli su ga na slijedećoj stanici na redarstvo, gdje su ga po karti identifikacije, koju mu srećom nadlože u žepu, odmah identifikovali i obavijestili o žalosnom događaju brata, koji je s njim stanovao u Brooklynu i to kod vrijedne obitelji Scheiblecker iz Ike, u kući našeg rodoljuba, sokola i barfaktara našeg newyorškog Jugoslavenskog sokola, Mr. Ernesta Rumca iz Opatije.

Pokojni je Trdić bio vrlo dobar i miran čovjek. Isticao se uvijek kao dobar narodnjak i poštenjak, zato je njegova smrt izazvala iskrenu žalost među našim narodom. Njegovom smrću gubi naše istarsko društvo »Franina i Jurina« u Hobokenu dobrog člana i brata društva.

Sprovod, koji je bio vrlo dobro posjećen, bio je vrlo dirljiv. Njegov je odar bio okičen sa društvenim vijencem našeg udruženja »Franina i Jurina«. Osim toga bilo je još više vijenaca i kita cvijeća od zemljaka i prijatelja. Lijes je nosilo šest članova društva, dok su drugi članovi stupali u pogrebnoj povorci.

Dragom i nezaboravnom našem Josipu želimo pokoj vječni. Neka mu bude laka ova američka gruda, daleko od njegove i naše drage, ali nesretne otadžbine Istre. Njegovoj uciviljenoj supruzi i udovici, djeci i rodbini u rodnom kraju iskreno saučestće od svih naš američkih lovrana i Istrana. Mary Vidošić.

SPREMA U KOZARŠKEM FAŠIJU.

Za novega tajnika krajevine fašistične organizacije u Kozarščah je bil imenovan Dominik Morello. Goriški tajnik je odstavil tudi dosedanj direktorij in imenovan novega, v katerem so Bronzini, De Lorenzi, dr. Zatti, Henrik Morello in Bertolin.

† LOJZE STERGULIČ

Pred dnevi je umrl u celjski bolnici učitelj Lojze Stergulic. Doma je bil iz Bovca. Studiral je u Gorici. Po vojni je nastopil učiteljsko službu u Tolminu, od tog je bil premešćen na Bovsko. Tam je poučeval in delal med ljudstvom do leta 1927. ko je bil premešćen s prvimi znamenovanimi u notranjost Italije. Fossano, malo mesto u provinciji Cuneo, ni moglo nadomestiti bovških vasi. Praznoto je čutil v njem; kakor da ne ve čemu živeti. Ni bil učitelj od kruha. Spomagal st je v Jugoslavijo; služboval je najprej v mali bribovski vasi, nato je prišel v Konjice. Tu je zastavil u delo vse svoje moči.

Lojze Stergulic je bil svetel značaj, raven človek; plemenit u misli in dejanjih. Domovini je iskazoval ljubezen z najčistijim idealizmom. Tudi njegovo delo je šlo u tem pravcu.

Učiteljstvo je zgubilo z njim dragega tovariša, emigranti smo zgubili sotrpina, domovina je zgubila vrednega sina.

Mir njemu!

P. S. Čudimo se, da se ni našel človek, tovariš ali prijatelj, iz bližine, ki bi se ga bil spomnil ob smrti u listih. Niti stanovsko glasilo ni zabeležilo njegove smrti.

PROMOVIRANJE

Trst, novembra 1932. Naš rojak Pavel Renko, doma iz Ribnice v Reški dolini, je promoviral na agrarni fakulteti u Perugi. Čestitamo! (Mos)

Naročajte „Emigrant“

ODLIKOVANI KROJAČKI SALON ZA GOSPODU

A. Slavec
ZAGREB

Mesnička ulica br. 1. Telefon br. 74-43
VELIKO SKLADIŠTE NAJMODERNIJIH
PRVORAZREDNIH ENGLJSKIH ŠTOFOVA

TVORNICA KNJIGOV. PLATNA

JOSEF KOHORN & BRUDER, BRAUNAU (Čsr.)

DOBAVLJA SVE VRST KNJIGOV. PLATNA KAO
KALIKO, GRADL, ECRUDA, SHIRTING,
PLATNO za PROTOKOLE, HEFTGAZ itd.

GENERALNO ZASTUPSTVO:

NIKOLA EINZIG prije L. GRLIĆ i DRUG
DEŽELIĆEVA 7a II — ZAGREB — TELEFON BR. 29-61

Preselenja

uz umjerene cijene i jamstvo šteta obavlja

S. Spitzera naslj.

TRANSPORTNO I OTPREMNIČKO D. D.

Zagreb, Ilica 16. I.

Telefon 55-39

MALIOGLASNIK

ISTRA

ARGUS

AGENCIJA ZA PROMET NEKRETNIMA
ZAGREB GUSTAV ILIĆ TEL. 67-50

U ILICI trgovačku kuću sa lokalima, poslovni prostorijama, te velikim dvorištem — prodajem povoljno — pobliže agencija »ARGUS«, Boškovićeve ul. br. 6.

POSJED TIK ZAGREBA oko 40 jutara prvoklasnog vinograda, oko 14 jutara ostale oranice, šuma, voćnjaka i parka — vila od 5 soba, sve gospodarske zgrade, inventar, prodajem za cca 1.600.000.— »ARGUS«, Boškovićeve ulica broj 6. (420).

GRADLIŠTE NEDALEKO KAPTOLSKE SKOLE — oko 13 metara ulične fronte — cca 63 čet. hvati sa dvorišnom kućicom — prodajem za cca 160.000.— dinara, »ARGUS«, Boškovićeve ulica 6. (2087-181).

VILU NOVU na Jurjevskoj ulici sa 8 velikih soba sa modernim komforom, krasan vrt, cvjetnjak i vinograd oko 1200 čet. hvati prodajem povoljno za dinara 850.000.— »ARGUS«, Boškovićeve ul. 6. (2438-171).

Ig. Breznikar

Trgovina kave i čaja. — Vlastita elektropržiona i elektromlin za mljevenje.

ZAGREB, ILICA BROJ 65
Telefon 7657

P. RIBARIĆ

ZAGREB, PETRINJSKA ULICA 83

Vlasnik dvaju dobro snabdjevenih dućana. Veliko skladište cijelokupne opreme za gg. oficire, zandarme, policiste, carinike, željezničare te civiliste.

Izrada svih vrsti kapa i uniforma. Petrinjska ulica 44 trgovina specijalske robe i delkatesa uz znatno snižene cijene roba na ogled bez obaveze

Vlasnik i izdavač: Konzorcij »Istra«, Masarykova ul. 28 II. — Urednik: Ive Mihovilović, Jukićeva ul. 36. — Za uredništvo odgovara: Dr. Fran Brčić, advokat Samostanska 6. — Tisak: Stečajnina Jugoslavenske štampe d. d. Zagreb, Masarykova 28a. — Za tiskaru odgovara Rudolf Polanović, Zagreb Ilica 131.

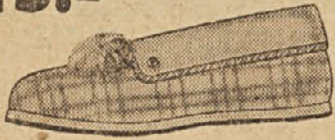
Obuvajte cipele sa kašikom, nećete slo-
miti lub. Kašika i ku-
kica din. 4.-

Za nikoljice

Cistite cipele sa na-
šim kremom. 1 kutija
Din. 4.-

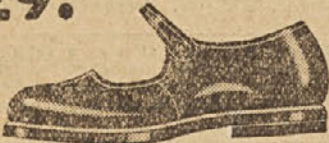
25.-

Vrsta 7042

Tople papuče od vunene čohu, sa
čvrstim djonom i toplim ulošcima,
sačuvaće Vašu djecu od prehlade.

29.-

Vrsta 2851-05

Cipelice od laka ili žutog boksa, za
naše najmladje mušterije. Vel. 19-27
din. 35.-, 28-34 din. 49.-, 35-38 din. 69.-

35.-

Vrsta 242

Lagana cipela za gimnastiku, od
čvrstog boksa. Ženske din. 35.-,
muške din. 39.-

35.-

Vrsta 3661-00

Vel. 19-27 Dječici za jesen, visoka cipelica od
žutog boksa sa djonom od krupona.

39.-

Vrsta 3162-00

Nepromočive cipele od masne kože
sa nepoderivim gumenim djonom.
Vel. 28-34 din. 39.-, 35-38 din. 59.-

69.-

Vrsta 5662-00

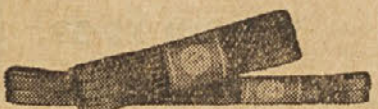
Dječije cipele od finog boksa sa
djonom od krupona. 28-34 din. 69.-,
35-38 din. 89.-

DIN.
59

Vrsta 9891-60

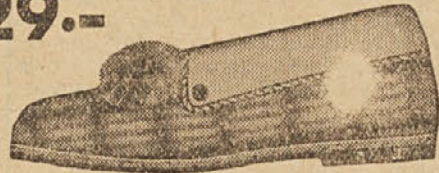
Nepromočive dječije čizme od lako-
vane gume u kojima može dijete ho-
dati po najvećoj kiši i blatu. 19-27
din. 59.-, 28-34 din. 79.-, 35-38 din. 99.-,
muške za štramac din. 129.-, lakovane
din. 149.-

Čvrste pertle 1.- dinar par.

Obradujte svoje najmilije sa praktičnim poklonom. Dobra kvaliteta
i niske cijene naše obuće, dobro će poslužiti svakome.

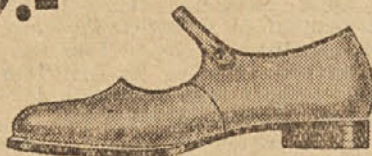
29.-

Vrsta 7045

U jutro kad ustane, u večer kad se vraćate
s posla, vrlo dobro će Vam poslužiti naše to-
ple i udobne kućne cipele od vunene tkanine

69.-

Vrsta 4644-05

Ukusne djevojačke cipele od crnog i žutog
boksa. Iste od najfinijeg laka za istu cijenu.

DIN.
69

Vrsta 3945-03

Udobna cipela od crnog boksa sa gumenim
djonom. Izdržljiva za svaki štramac. Za dnev-
nu upotrebu nenadoknadiiva.

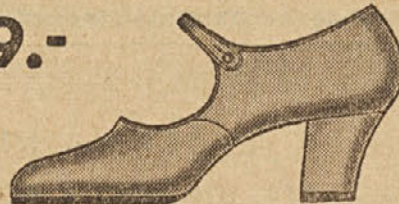
DIN.
69

Vrsta 1845-52

Vrlo elegantne i lagane cipelice od najfi-
nijeg somota kombinovane sa lakom. Na-
doknadiće cipelu od jelenske kože i zado-
voljiće i najfiniji ukus.

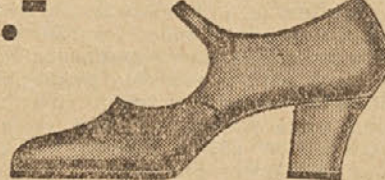
99.-

Vrsta 1645-05

Ukusna i lagana cipela od finog žutog ili
crnog telećeg boksa. Vrlo prikladna za
svetac i nedelju.

59.-

Vrsta 1845-03

Udobna cipela od somota za ureč i radnju-
Iste od lastina za istu cijenu. Cipelice od
lastina mogu se nositi u snježnim cipelama.

99.-

Vrsta 2605-51

Elegantna cipelica od žutog telećeg boksa
sa kožnom potpeticom. Vrlo prikladna za
sportski kostim.

DIN.
69

Vrsta 3925-03

Za domaćice koje trebaju naročito jaku
cipelu. Od boksa sa nepromočivim gumenim
djonom.

DIN.
89

Vrsta 2945-11

Ukusne cipele od žutog i crnog boksa. Ne-
ophodno potrebne svakoj domaćici za sve-
tac i blagdan. Iste od najboljeg laka za
99.- dinara.

99.-

Vrsta 1845-05

Solidna i lagana cipela od najfinijeg laka.
Najbolje odgovara za svečane prilike.

DIN.

69

Vrsta 1865-01

Praktične gumene cipele za kišu sačuvaće
Vam noge od vlage i stan od nečistoće. U
ovim cipelama možete nositi cipele od la-
stina za 59.- dinara.

39.-

Vrsta 7047

Posle dnevnog napora osećaćete se naj-
bolje u ovoj udobnoj kućnoj cipeli od vune-
ne tkanine.

49.-

Vrsta 9817-61

Ova lagana kaljača od najbolje gume saču-
vaće Vam cipelu, održaće Vam nogu suhu
i toplu i u najvećoj kiši. Ženske kaljače za
istu cijenu.

89.-

Vrsta 1937-22

Izdržljiva cipela od crnog ili žutog boksa
sa nepromočivim gumenim djonom. Podesna
za svakoga, koji polaže naročiti zahtev na
trajnost cipela.

99.-

Vrsta 3967-22

Udobne cipele od crnog boksa sa nepoderi-
vim gumenim djonom. Vrlo prikladne za one,
koji su svojim poslom prisiljeni da mnogo
hodaju.

DIN.
79

Vrsta 0167-00

Bakandže od masne kože sa čvrstim vulka-
niziranim gumenim djonom. Podesne za rad
na polju, gradjevinama, putevima i za svaki
drugi štramac. Iste sa kožnim djonom za
din. 99.-

U stanju smo danas obući cijelu porodicu za toliko novaca koliko
je lane koštao jedan par cipela. Dodajte u naše prodavaone
uvjerite se o dobroj kvaliteti i jeftinim cijenama.

MUŠKE ČARAPE:

Čvrste, za štramac	5.- din.
Debele pamučne	7.- din.
Fine flor	10.- din.
Najfiniji flor	15.- din.

ŽENSKE ČARAPE:

Čvrste, za štramac	8.- din.
Fine flor	19.- din.
Od čiste svile	25.- din.
Od Bemberg svile	35.- din.

DEČIJE ČARAPE:

Fine končane vel. 2-4 din. 8.-, vel. 5-8 din. 10.-, vel. 9-12 din. 12.-

Naše odelenje za njegu nogu oslobodiće Vas neprijatnih žuljeva.

Bata